

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

RAPORT ROCZNY 2020

2000-20**20** LAT
POLSKO-AMERYKAŃSKIEJ
FUNDACJI WOLNOŚCI

SPIS TREŚCI

› LIST OD KIEROWNICTWA	4
› OBSZARY DZIAŁANIA FUNDACJI	8
› DWUDZIESTY PIERWSZY ROK DZIAŁALNOŚCI	
RÓWNAMY SZANSE W EDUKACJI	9
WSPIERAMY ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH	20
DZIELIMY SIĘ DOŚWIADCZENIEM POLSKIEJ TRANSFORMACJI	33
MONITORING, EWALUACJE, ANALIZY (MEVA)	38
› LUDZIE, PROJEKTY, INICJATYWY	40
› SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ I ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2020 R. ORAZ SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	54
SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA	56
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ I ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2020 R.	58
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.	61
› RADA DYREKTORÓW	74
› ZARZĄD I PRACOWNICY	75

List od Kierownictwa

Andrew Nagorski
Przewodniczący Rady
Dyrektorów

Jerzy Koźmiński
Prezes Fundacji

Szanowni Państwo, Drodzy Przyjaciele!

Rok 2020 był ważnym okresem dla Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, gdyż w maju minęło dwadzieścia lat od zainicjowania jej pierwszych programów w Polsce.

Z uwagi na pandemię koronawirusa nie doszły do skutku uroczystości jubileuszowe zaplanowane na maj w Warszawie, w których wziąć miało udział blisko 1000 liderów organizacji pozarządowych oraz innych instytucji związanych z działalnością Fundacji a także liczna grupa absolwentów Programu Stypendialnego im. Lane'a Kirklanda z 11 krajów Europy Wschodniej, Kaukazu Południowego oraz Azji Centralnej.

Z okazji jubileuszu Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności otrzymała listy gratulacyjne od Prezydenta Andrzeja Dudy oraz Prezydenta Donalda Trumpa. Została uhonorowana również listami gratulacyjnymi przez byłych Prezydentów RP: Lecha Wałęsę, Aleksandra Kwaśniewskiego i Bronisława Komorowskiego, a także przez byłych Prezydentów USA: Billę Clintonę i George'a W. Busha.

Deklaracja Zasad i Celów przyjęta 20 lat temu przez Radę Dyrektorów nowoutworzonej Fundacji Wolności wyznaczyła jej podwójną misję, do której należy: umacnianie efektów polskiej transformacji oraz dzielenie się doświadczeniami Polski z innymi krajami Europy Środkowej i Wschodniej. Realizując tę misję PAFW niezmiennie koncentruje się w swoich przedsięwzięciach na terenie Polski na wyrównywaniu szans edukacyjnych w połączeniu z poprawą jakości oświaty oraz na wyzwaniu energii obywatelskiej w lokalnych społecznościach, służąc tym samym budowie kapitału społecznego. Obecnie Fundacja realizuje programy w trzech głównych obszarach: edukacji, rozwoju społeczności lokalnych oraz dzielenia się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji; od samego początku są one skierowane przede wszystkim do mieszkańców wsi i małych miast.

W latach 2000-2020 PAFW przeznaczyła na swoją działalność 224,5 miliona dolarów. Ich źródłem były przychody funduszu wieczystego, który powstał z kapitału przekazanego Fundacji przez Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości. W sumie Fundusz Przedsiębiorczości, założyciel Fundacji Wolności, przekazał jej 255 milionów dolarów. Na uwagę zasługuje fakt, że przez 20 lat PAFW pozyskała na rzecz fundacyjnych programów około 200 milionów dolarów z innych źródeł.

W ramach programów Fundacji przyznano 32 tysiące stypendiów umożliwiających młodzieży z niezamożnych rodzin kontynuację nauki na wyższych uczelniach, przeszkolono w zakresie nowoczesnych metod nauczania 150 tysięcy nauczycieli, zrealizowano 17 tysięcy projektów lokalnych służących budowie kapitału społecznego oraz 40 tysięcy projektów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w blisko 3 tysiącach szkół z udziałem ponad 15 tysięcy studentów-wolontariuszy a także przekształcono blisko 4 tysiące bibliotek w małych miejscowościach Polski w nowoczesne centra informacji, edukacji, kultury i aktywności obywatelskiej i przeszkolono prawie 10 tysięcy bibliote-

karzy. Z oferty szkoleniowej Fundacji skorzystało również 31 tysięcy liderów i pracowników organizacji pozarządowych. Ponadto, w ramach programów PAFW, Polskę odwiedziło ponad 14 tysięcy osób z Ukrainy, Białorusi, Rosji, Gruzji, Mołdawii, Armenii, Azerbejdżanu i innych państw, umożliwiając im zapoznanie się z polskimi doświadczeniami w zakresie transformacji oraz integracji z Zachodem.

Jubileusz jest również okazją do podsumowania dotychczasowych efektów pierwszych programów Fundacji, rozpoczętych przed 20 laty. W programie „English Teaching” zrealizowano ponad 1100 projektów edukacyjnych służących promocji nauki języka angielskiego, pobudzających oraz rozwijających ciekawe inicjatywy społeczne na terenach wiejskich i w małych miastach z udziałem ponad 73 tysięcy dzieci i młodzieży oraz blisko 5 tysięcy nauczycieli. W obszarze edukacji ważną rolę pełni program „Szkoła Ucząca Się” (SUS), w którym 3 tysiące szkół objęto kompleksowymi działaniami na rzecz poprawy jakości nauczania z wykorzystaniem najlepszych wzorców zagranicznych. Z kolei w programie „Działaj Lokalnie”, który był jednym z pierwszych programów grantowych Fundacji, wsparliśmy już ponad 12 tysięcy inicjatyw społecznych służących rozwiązywaniu lokalnych problemów i aktywizujących społeczności na wsiach i w małych miastach, w które zaangażowało się 4 miliony uczestników, w tym ponad 200 tysięcy wolontariuszy. Z satysfakcją obserwujemy, że sukcesywnie powiększa się Sieć Ośrodków Działaj Lokalnie przyznających dotacje w otwartych konkursach grantowych – od 15 w 2004 roku do 78 obecnie – które obejmują już zasięgiem łącznie 670 gmin. Swoją ofertę rozszerza Portal Organizacji Pozarządowych ngo.pl, utworzony w roku 2000, będący kluczowym elementem systemu informacyjnego dla organizacji obywatelskich wspierającego infrastrukturę trzeciego sektora w Polsce. W minionym roku jego oglądalność wzrosła o ponad 20 procent w porównaniu do roku 2019. Grono stypendystów Programu im. Lane’a Kirklanda, pierwszego długofalowego przedsięwzięcia Fundacji o charakterze międzynarodowym, liczy obecnie 880 osób – młodych liderów życia gospodarczego, społecznego i politycznego z jedenastu krajów Europy Środkowej i Wschodniej. W innym programie – „Przemiany w Regionie” (RITA) – w ciągu dwudziestu lat zaoferowano wsparcie dla blisko 1100 projektów rozwijających współpracę między polskimi organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami edukacyjnymi, które dzielą się polskim doświadczeniem w zakresie przemian społeczno-gospodarczych oraz integracji europejskiej z partnerami w krajach Europy Wschodniej, Kaukazu Południowego i Azji Centralnej.

Rok 2020 był także szczególny dla Fundacji w związku z pandemią koronawirusa, z której niezwykle dotkliwymi skutkami świat zmagają się do dziś. Sytuacja pandemiczna spowodowała znaczące przesunięcia w działalności programowej PAFW. Nastąpiły zmiany wynikające z obostrzeń sanitarnych, co spowodowało, że wszystkie konferencje, seminaria, warsztaty i inne spotkania zostały zorganizowane online. Jednocześnie w wielu programach PAFW pojawiła się nowa oferta, odpowiadająca na wyzwania związane z pandemią. Między innymi, w programie „SUS”, zorganizowano serię otwartych webinarów poświęconych nauczaniu online, w których uczestniczyło ponad 100 tysięcy nauczycieli i dyrektorów szkół. Dużym zainteresowaniem cieszył się także cykl 17 webinarów Szkoły Edukacji dla nauczycieli, uczniów i edukatorów; ich tematyka odzwierciedlała potrzeby wynikające z obecnej sytuacji w szkolnictwie – wzięło w nich udział około 13 tysięcy osób. Z kolei w „Działaj Lokalnie” wszystkie środki przeznaczone na lokalne konkursy grantowe w 2020 roku zostały przeznaczone na inicjatywy wspierające walkę z pandemią i niwelowanie jej destrukcyjnych skutków w społecznościach lokalnych. Łącznie przyznano 882 dotacje na kwotę blisko 1 miliona zł, z tego ponad 400 tysięcy zł przeznaczyła PAFW, a pozostałe środki pochodziły z innych źródeł. W Programie Rozwoju Bibliotek 30 tysięcy bibliotekarzy zostało przeszkolonych online z zakresu prowadzenia biblioteki w warunkach pandemicznych, świadczenia usług online lokalnym społecznościom, czy wykorzystywania nowych technologii do wewnętrznej współpracy i organizacji. Utworzony w kwietniu minionego roku przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności „Fundusz Pomocowy dla Organizacji Pozarządowych oraz Inicjatyw Obywatelskich 2020” wspiera nie tylko bieżące działania organizacji związanych z programami PAFW, jakie podejmują one w odpowiedzi na kryzysową sytuację, ale również oferuje pomoc w wypracowaniu i realizacji działań minimalizujących skutki pandemii w dłuższej perspektywie. Do końca 2020 roku dotacje na dofinansowanie działań instytucjonalnych i programowych otrzymało 9 organizacji ogólnopolskich, 6 organizacji pełniących rolę Realizatorów Programów PAFW, 36 Ośrodków Działaj Lokalnie i koordynatorów programu „Study Tours to Poland” oraz 43 organizacje uczestniczące w przedsięwzięciach programowych PAFW. Na wsparcie organizacji pozarządowych oraz inicjatyw obywatelskich w czasie pandemii Fundacja przeznaczyła dotychczas łącznie 1,6 miliona dolarów.

Zamykając miniony okres, chcemy bardzo gorąco podziękować wszystkim naszym Partnerom, Współpracownikom oraz instytucjom i organizacjom zaangażowanym w programy PAFW. Szczególne podziękowania za nieocenioną wiedzę, cenne rady i wsparcie składamy Członkom Rady Dyrektorów Fundacji. Niezwykle ciepło wspominamy tych, którzy odeszli i nie mogli wraz z nami podsumować dwudziestolecia Fundacji: Johna P. Birkelunda, Zbigniewa Brzezińskiego, Roberta G. Farisa, Nicholasa A. Reya, Johna H. D'Armsa, Aleksandra Koję i Fredericka M. Bohena.

Serdecznie dziękujemy Dawidowi Niemcowi, który po dziewięciu latach, w marcu 2020 roku, zrezygnował z członkostwa w Radzie Dyrektorów PAFW. Cieszymy się, że do grona członków Rady Dyrektorów dołączyli Katarzyna Kieli oraz John Kasnicki.

Jesteśmy głęboko przekonani, że zdobyte doświadczenia a także dotychczasowe dokonania stanowią solidne i trwałe fundamenty dalszego rozwoju Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Wiemy, iż wsparcie, na jakie możemy liczyć ze strony naszych partnerów, to ważny kapitał, który pozwala nam z optymizmem patrzeć w przyszłość i kontynuować fundacyjną misję.

Nowy Jork - Warszawa, czerwiec 2021 r.

Andrew Nagorski
Przewodniczący Rady Dyrektorów

Jerzy Koźmiński
Prezes Fundacji

Obszary działania Fundacji

Równamy szanse w edukacji

› ENGLISH TEACHING	10
› PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI	11
› SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)	12
› RÓWNAĆ SZANSE	14
› STYPENDIA POMOSTOWE	15
› SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW	17
› UNIwersytety TRZECIEGO WIEKU (UTW)	18

Wspieramy rozwój społeczności lokalnych

› WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	21
› DZIAŁAJ LOKALNIE	22
› SEKTOR 3.0	24
› LIDERZY PAFW	25
› LOKALNE PARTNERSTWA PAFW	26
› PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK	28
› PRO PUBLICO BONO	30
› FUNDUSZ POMOCOWY DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ INICJATYW OBYWATELSKICH 2020	31

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

› STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA	34
› PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)	35
› STUDY TOURS TO POLAND (STP)	36
› MONITORING, EWALUACJE, ANALIZY (MEVA)	38

Równamy szanse w edukacji

› ENGLISH TEACHING	10
› PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI	11
› SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)	12
› RÓWNAĆ SZANSE	14
› STYPENDIA POMOSTOWE	15
› SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW	17
› UNIWERSYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)	18

ENGLISH TEACHING

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

8.886.019 USD

w tym 616.170 USD w 2020 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

► Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.englishteaching.org.pl

► **Realizowany od 2000 roku program inicjuje i wspiera działania na rzecz promocji języka angielskiego oraz poprawy poziomu jego nauczania wśród dzieci i młodzieży z małych miast i wsi, a tym samym służy wyrównywaniu ich szans edukacyjnych. Jednocześnie program przyczynia się do rozwoju zawodowego nauczycieli języka angielskiego pracujących w małych miejscowościach.**

Promując naukę języka angielskiego, „English Teaching” pobudza i rozwija różnorakie inicjatywy społeczne. Ich efekty często wykraczają poza założony cel, co wyraża się w ogólnej aktywizacji społeczności lokalnych. Działania programu kierowane są głównie do nauczycieli języka angielskiego uczących w szkołach podstawowych oraz w przedszkolach na terenach wiejskich i w małych miastach. W poprzednich latach wiele inicjatyw realizowanych było w gimnazjach. W ofercie programu znajdują się szkolenia dla nauczycieli połączone z możliwością prowadzenia przez nich projektów z uczniami, a także pomoc w przygotowaniu takich projektów.

W latach 2000-2020, poprzez konkursy grantowe kierowane do szkół i organizacji pozarządowych z małych miejscowości, dofinansowano 1116 projektów, w wyniku których w wielu szkołach powstały kluby miłośników kultury anglosaskiej i języka angielskiego, biblioteczki z literaturą i prasą anglojęzyczną oraz koła teatralne. Organizowano liczne konkursy wiedzy o anglosaskich pisarzach, kulturze i historii, a także festiwale piosenki. Dzieci i młodzież miały możliwość obejrzenia anglojęzycznych filmów oraz uczestnictwa w lekcjach prowadzonych przez „native speakers”. W projektach uczestniczyło bezpośrednio około 72 tysiące uczniów i 4700 nauczycieli, a pośrednio ponad 170 tysięcy rodziców oraz innych przedstawicieli lokalnych społeczności.

Oferta programu obejmuje także szkolenia metodyczne „Weekends with English Teaching” dla nauczycieli angielskiego z miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców. Dotychczas przeprowadzono 142 takie szkolenia, a łącznie wzięło w nich udział 6513 osób.

Najaktywniejsi nauczyciele uczestniczący w programie mają możliwość poszerzania swoich kompetencji podczas trzytygodniowej Letniej Szkoły „Teaching English to Speakers of Other Languages” (TESOL), organizowanej przez Uniwersytet Gonzaga w USA.

W ramach programu zorganizowano 17 ogólnopolskich spotkań edukacyjnych – „English Teaching Market” – dla nauczycieli języka angielskiego oraz przedstawicieli zainteresowanych instytucji, organizacji, szkół i wydaw-

1 116

projektów dofinansowano poprzez konkursy grantowe kierowane do szkół i organizacji pozarządowych z miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców.

nictw; uczestniczyło w nich łącznie blisko 9 tysięcy osób. Te coroczne spotkania służą między innymi rozwojowi sieci współpracy nauczycieli języka angielskiego z małych miejscowości; są wspierane przez portal społecznościowy i regularne e-newsy o innych inicjatywach edukacyjnych, takich jak granty na projekty, szkolenia, czy konkursy.

Od 2015 roku, z inicjatywy „Ambasadorów English Teaching” – najaktywniejszych nauczycieli uczestniczących w programie – działa Ogólnopolskie Stowarzyszenie Anglistów „English Teaching”, którego głównym celem jest doskonalenie zawodowe nauczycieli angielskiego, szczególnie z małych miejscowości, a także prowadzenie działań rzeczniczych.

W 2020 roku, w związku z ograniczeniami pandemicznymi, na ofertę programu złożyły się przede wszystkim szkolenia online, a także cotygodniowe webinaria prowadzone przez ekspertów i trenerów we współpracy z InstaLing; łącznie wzięło w nich udział ponad 50 tysięcy osób. Nie odbyło się coroczne spotkanie „English Teaching Market”. Nauczyciele języka angielskiego, współpracujący z programem, otrzymali wsparcie w zakresie metod i technik zdalnego nauczania języka angielskiego. Projekty językowe dla uczniów realizowane od września przez nauczycieli zostały w znacznej mierze przeprowadzone w formule online.

PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

7.475.029 USD

w tym 321.361 USD w 2020 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

› Fundacja Edukacyjna
Przedsiębiorczości

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.projektor.org.pl

- **Program ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży mieszkającej na wsi i w małych miastach. W ramach programu 2-3 osobowe grupy studentów-wolontariuszy realizują przygotowane przez siebie projekty rozwijające wiedzę, umiejętności oraz zainteresowania dzieci i młodzieży. Są one prowadzone w czasie wolnym od zajęć w trakcie roku szkolnego, a także w wakacje i ferie.**

Projekty dotyczą konkretnej dziedziny nauki, przedmiotu lub wybranego obszaru aktywności; to na przykład zajęcia plastyczne, artystyczne, sportowe, informatyczne, teatralne lub lingwistyczne. Między innymi poprzez promocję pozytywnych wzorców osobowych program zachęca uczniów do rozwijania swoich zdolności, zaś wśród studentów-wolontariuszy kształtuje poczucie społecznej odpowiedzialności i solidarności, umożliwiając im jednocześnie realizację własnych pasji i zainteresowań w atrakcyjnej formule.

Od 2003 roku w całej Polsce przeprowadzono ponad 40 tysięcy projektów edukacyjnych w ponad 2800 szkołach, z udziałem 14 700 studentów-wolontariuszy oraz ponad 430 tysięcy uczniów.

Program wsparli dwaj byli premierzy: Prof. Jerzy Buzek i Prof. Marek Belka, którzy w 2007 roku, jako wolontariusze, w okresie wakacji prowadzili zajęcia dla młodzieży szkolnej w kilku gminach wiejskich. W 2012 roku, we współpracy z Kancelarią Prezydenta Bronisława

Komorowskiego, w programie zrealizowano projekt „Nowoczesny Patriotyzm”, w ramach którego Ministrowie i Doradcy Kancelarii Prezydenta RP odwiedzali szkoły w małych miejscowościach. Projekt miał na celu pobudzanie dyskusji o patriotyzmie, kształtowanie obywatelskich postaw wśród młodych ludzi, zapoznanie ich z narodowymi symbolami i lokalnymi tradycjami, a także krzewienie szacunku i tolerancji.

Od 2011 roku regularnie prowadzony jest proces monitoringu i ewaluacji projektów realizowanych w programie przez studentów-wolontariuszy. Służy to zarówno ocenie bezpośrednich wyników przedsięwzięcia, jak i rozpoznawaniu jego oddziaływania na dłuższą metę. Wśród największych korzyści studenci-wolontariusze wymieniają możliwość zdobycia nowych, praktycznych doświadczeń, rozwój umiejętności komunikacyjnych, nawiązywanie znajomości, a także dostrzeżenie oraz docenienie ich działań społecznych przez uczelnie. I, co najważniejsze, korzyści z udziału w „PROJEKTORZE” akcentują placówki oświatowe, należą do nich: poszerzenie oferty edukacyjnej, zwiększenie atrakcyjności szkoły, a także pozytywny odbiór programu przez rodziców.

Z uwagi na pandemię koronawirusa, w 2020 roku w programie dominowały działania prowadzone w formule online. W ramach kampanii „Zmontuj wiedzę na od-

40 000

projektów edukacyjnych w ponad 2800 szkołach, z udziałem 14 700 studentów-wolontariuszy oraz ponad 430 tysięcy uczniów przeprowadzono od 2003 roku w całej Polsce.

ległość” wolontariusze „PROJEKTORA” przygotowali inspirujące multimedialne materiały edukacyjne, które były wykorzystywane przez uczniów, nauczycieli oraz rodziców. Inicjatywa cieszyła się dużym zainteresowaniem w mediach społecznościowych – łącznie trafiła do blisko 450 tysięcy odbiorców. W innej akcji, mającej na celu dzielenie się przez studentów-wolontariuszy praktycznymi doświadczeniami ze studiowania, zorganizowano 12 webinarów, w których wzięło udział ponad 2600 maturzystów z całej Polski.

W latach 2005-2010 Realizatorem programu było Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „Klanza”. Następnie, do roku 2017, program był prowadzony przez Fundację Rozwoju Wolontariatu.

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

13.858.857 USD

w tym 833.847 USD w 2020 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

➤ Centrum Edukacji Obywatelskiej

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.sus.ceo.org.pl

- W ramach programu, realizowanego od 2000 roku, prowadzone są kompleksowe działania na rzecz podniesienia poziomu polskiej oświaty z wykorzystaniem najlepszych wzorców zagranicznych. Poprawa jakości pracy szkół odbywa się głównie poprzez szkolenia nauczycieli i dyrektorów szkół, zwłaszcza z terenów wiejskich i w małych miastach.

Program „SUS” wprowadza w codzienną praktykę szkół autorski system zapewniania jakości, który wpływa na poprawę efektów nauczania uczniów. Odbyna się to dzięki zwiększeniu kompetencji i autonomii zespołu nauczycielskiego, wzmocnieniu pozycji dyrektora oraz poprawie pracy zespołowej. „SUS” oferuje kursy internetowe dla nauczycieli, warsztaty dla rad pedagogicznych, studia podyplomowe i konferencje dla dyrektorów, podczas których ich uczestnicy poznają zasady oceniania kształtującego oraz inne praktyki edukacyjne. Uczestniczące w programie szkoły wypracowują rozwiązania służące doskonaleniu pracy nauczycieli, monitorują rezultaty podejmowanych działań, dzielą się między sobą najlepszymi praktykami. W wyniku realizacji programu „SUS” następuje podniesienie jakości w kluczowych obszarach pracy szkół, jakimi są: skuteczność nauczania i uczenia się uczniów, organizacja pracy szkoły jako instytucji uczącej się, a także współpraca szkoły ze środowiskiem zewnętrznym.

W ciągu 20 lat w programie uczestniczyło około 5 tysięcy szkół, z czego 3 tysiące w jego zasadniczej części, której celem jest całościowy rozwój szkoły między innymi dzięki wprowadzeniu oceniania kształtującego. Szkoleniami oferowanymi w ramach różnych komponentów „SUS” zostało objętych 150 tysięcy nauczycieli.

Od roku szkolnego 2017/18 realizacja programu „SUS” przebiega w nowych uwarunkowaniach, wynikających z szerokich zmian w systemie polskiej oświaty wprowadzonych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Po dostosowaniu swoich działań do nowej sytuacji, program nadal cieszy się bardzo dużą popularnością wśród nauczycieli i szkół w całej Polsce.

W 2020 roku, w związku z obostrzeniami pandemicznymi, szkoły wprowadziły naukę zdalną. Oferta szkoleniowa i doradcza programu „SUS” została przestawiona na inne tory: ponad 100 tysięcy nauczycieli wzięło udział w kursach i szkoleniach online oraz webinarach, w dużej mierze poświęconych sposobom realizacji nauki zdalnej.

Od wielu już lat, oprócz organizowanych na szeroką skalę szkoleń i warsztatów, w ramach „Nauczycielskiej Akademii Internetowej” (NAI) oferowane są e-kursy dla nauczycieli różnych przedmiotów ze wszystkich typów szkół oraz przedszkoli. Przygotowują one do stosowania nowoczesnych metod i technik w pracy z uczniami. „NAI” oferuje 8 różnego typu rocznych kursów, w których każdorazowo udział bierze około 800 nauczycieli. W minionym, pandemicznym roku największą popularnością w „NAI” cieszył się kurs „Szkoła w sieci” poświęcony metodom edukacji zdalnej.

Wieloletnie doświadczenia programu „SUS” wykorzystywane są w różnych inicjatywach edukacyjnych finansowanych ze środków unijnych. Należą do nich między innymi: „Akademia Uczniowska”, „Cyfrowa Szkoła”, „Akademia Liderów Oświaty Szkoły Uczącej Się” (ALO SUS), czy też zainaugurowana w 2019 roku „Szkoła dla Innowatora”. Ich celem jest kształtowanie wśród uczniów kompetencji niezbędnych w dorosłym życiu, poprzez promowanie wśród nauczycieli i dyrektorów szkół innowacyjnych metod nauczania i oceniania, a także organizacji pracy szkoły. Dotychczas w inicjatywach tych wzięło udział ponad 10 tysięcy szkół.

Po dwuletniej przerwie uruchomiono ponownie Studia Podyplomowe dla Liderów Oświaty. Dzięki doświadczeniom europejskiego projektu realizowanego w latach 2017-2019, skierowanego do 900 dyrektorów i wicedyrektorów szkół i przedszkoli z województwa mazowieckiego oraz świętokrzyskiego (ALO SUS), obecny program studiów został wzbogacony o nowe treści, formy i metody pracy. Studia prowadzone są we współpracy z Collegium Civitas. Do tej pory uczestniczyło w nich ponad 500 dyrektorów szkół.

PAFW jest partnerem przedsięwzięcia „Szkoła z Klasą”, promującego wśród szkół i nauczycieli nowoczesne rozwiązania edukacyjne, wykorzystujące technologie informacyjno-komunikacyjne, metodę design thinking oraz metodykę Agile. Łącznie wzięło w nim udział ponad 9 tysięcy szkół z całej Polski oraz około 150 tysięcy nauczycieli. Stanowi ono kontynuację rozpoczętej w 2002 roku akcji „Szkoła z Klasą”, która powstała z inspiracji „SUS”, a prowadzona była przez Centrum Edukacji Obywatelskiej we współpracy z „Gazetą Wyborczą”. W przeszłości rozszerzenie akcji stanowiły takie inicjatywy, jak: „Nauczyciel z Klasą”, „Lego, Cogito, Ago”, „Uczeń z Klasą” i „Szkoła Myślenia”. W roku 2020 przedsięwzięcie prowadzone było głównie w formie online – z licznych webinarów oraz zdalnie prowadzonych szkoleń i spotkań skorzystało ponad 10 tysięcy nauczycieli.

5 000

szkół, z tego 3000 w jego zasadniczej części, której celem jest całościowy rozwój szkoły, uczestniczyło w programie w ciągu 20 lat. Szkoleniami oferowanymi w ramach różnorodnych komponentów „SUS” zostało objętych 150 000 nauczycieli.

RÓWNAĆ SZANSE

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

16.979.452 USD

w tym 1.616.462 USD w 2020 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

► Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.rownacszanse.pl

► **Celem prowadzonego od 2001 roku programu jest wspieranie inicjatyw społecznych służących wyrównywaniu szans na dobry start w dorosłe życie dzieci i młodzieży z terenów wiejskich i małych miast, poprzez podnoszenie ich kompetencji i rozwój umiejętności społecznych, takich jak praca w zespole, zdolność pozyskiwania wsparcia dla realizacji wytyczonych celów, a także umiejętność planowania swoich działań.**

W ramach programu organizacje pozarządowe, domy kultury, biblioteki oraz grupy nieformalne ubiegają się o dotacje na projekty, które pobudzają aspiracje dzieci i młodzieży, sprzyjają rozwijaniu ich umiejętności osiągania samodzielnie i realistycznie postawionych celów, kształtują postawy aktywności i otwartości, a także zachęcają do działań na rzecz własnego środowiska. Dzięki realizowanym projektom młodzi ludzie mają możliwość uczestniczenia w zajęciach wykraczających poza standardową ofertę edukacyjną szkoły.

W 2020 roku, w ramach Ogólnopolskiego Konkursu Grantowego oraz Regionalnego Konkursu Grantowego, dofinansowano łącznie 125 projektów. Wśród nich znalazły się inicjatywy służące, między innymi, promocji działań proekologicznych, zagospodarowaniu przestrzeni publicznej przez młodzież (takich jak malowanie murali czy pielęgnacja zieleni miejskiej), poszerzeniu zakresu działań edukacyjno-kulturalnych dla młodzieży, na przykład poprzez organizację gier terenowych czy wystawianie spektakli teatralnych.

Ofertę programu uzupełniają szkolenia dla koordynatorów projektów – podnoszą ich kwalifikacje, uczą prowadzenia projektu z położeniem nacisku na angażowanie młodzie-

ży jako aktywnego twórcy, uczestnika i bezpośredniego realizatora danego przedsięwzięcia. Oferta szkoleniowa dla koordynatorów obejmuje również tematykę wykorzystania nowoczesnych technologii w zarządzaniu i promocji projektów edukacyjnych. Ważnym komponentem programu są także Lokalne Fora „Równać Szanse”, organizowane cyklicznie przez organizacje biorące udział w programie. Fora są miejscem, gdzie instytucje i osoby zaangażowane w swoich środowiskach w działania na rzecz młodzieży prowadzą dyskusje na temat wykorzystania potencjału środowiska lokalnego, a także przełamywania barier pomniejszających szanse rozwojowe młodych ludzi z małych miejscowości.

3 200

projektów z udziałem około 149 000 uczestników – pośrednio wzięło w nich udział ponad 480 000 osób – zrealizowano w ramach programu.

Pandemia koronawirusa znacząco ograniczyła możliwości obchodów jubileuszu 20-lecia programu przypadającego na 2020 rok. Jednym z ich komponentów był specjalny konkurs grantowy, dzięki któremu 13 lokalnych organizacji pozarządowych zaaranżowało wydarzenia promujące program w swoich społecznościach; między innymi spotkania z uczestnikami i koordynatorami, wystawy zdjęć i plakatów powstałych w trakcie realizacji projektów, a także lokalne gry terenowe odkrywające miejsca związane z projektami zrealizowanymi w ramach „Równać Szanse”. Dorobek 20-lecia programu był również szeroko prezentowany podczas kampanii w mediach społecznościowych.

Efekty dwóch dekad programu to przede wszystkim wsparcie realizacji 3200 projektów z udziałem około 149 tysięcy uczestników (pośrednio - blisko 480 tysięcy osób), a także aktywizacja i integracja lokalnych środowisk wokół działań na rzecz dzieci i młodzieży.

Poprzez program Fundacja wspiera inicjatywę Klubów Młodego Odkrywcy (KMO), będącą kontynuacją projektu modelowego zainicjowanego w ramach programu w 2002 roku przez Kłodzkie Towarzystwo Oświatowe, obecnie realizowaną przez Centrum Nauki Kopernik. Celem Klubów Młodego Odkrywcy jest pobudzanie wśród dzieci i młodzieży zainteresowania naukami ścisłymi. Ich formuła umożliwia młodym ludziom uczenie się poprzez eksperymentowanie i prowadzenie samodzielnych doświadczeń z wykorzystaniem prostych, łatwo dostępnych materiałów. W minionym roku odbyła się dziewiąta już międzynarodowa edycja Forum Klubów Młodego Odkrywcy, która w związku z pandemią została zorganizowana online. W wydarzeniu wzięło udział ponad 1700 osób z Armenii, Gruzji, Niemiec i Polski. Forum jest platformą kontaktów i wymiany doświadczeń, służy również promocji klubów. Sieć KMO liczy obecnie blisko 800 jednostek; pośród nich ponad 180 KMO działa w Gruzji.

STYPENDIA POMOSTOWE

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

25.485.222 USD

w tym 1.143.926 USD w 2020 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

- › Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości
- › Fundacja Dobra Sieć (Moje Stypendium i e-wolontariat)

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.stypendia-pomostowe.pl
www.paii.pl
www.dobrasiec.org

- **Przedsięwzięcie zostało zainicjowane w 2002 roku w odpowiedzi na istotny problem, jaki stanowiła wyraźna dysproporcja w dostępie do studiów między młodzieżą mieszkającą na wsi i w miastach. Program miał ułatwić uzdolnionej młodzieży z małych miejscowości, zwłaszcza z terenów popegeerowskich, podjęcie decyzji o kontynuacji nauki na wyższych uczelniach poprzez stworzenie możliwości uzyskania stypendium na pierwszy rok studiów.**

Od początku „Stypendia Pomostowe” były wspólnym przedsięwzięciem wielu partnerów. Obecnie jest ono finansowane przez Polsko-Amerykańską Fundację

Wolności, Narodowy Bank Polski, Fundację Wspomagania Wsi, Fundację BNP Paribas. W program angażuje się również koalicja około 80 lokalnych organizacji pozarząd-

dowych. Przedsięwzięcie jest realizowane przy pomocy organizacyjnej Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (dawniej Agencji Nieruchomości Rolnych) i we współpracy z Centrum im. Profesora Bronisława Geremka oraz Fundacją „Stocznia”. Na realizację programu Partnerzy przeznaczyli dotychczas ponad 123 mln złotych. Od początku przyznano prawie 25 tysięcy stypendiów, w tym ponad 17 tysięcy na pierwszy rok studiów.

W ramach akcji „Dyplom z Marzeń”, której celem jest zachęcenie i wsparcie kolejnych lokalnych organizacji pozarządowych do realizacji inicjatyw stypendialnych zgodnych z ideą Programu Stypendiów Pomostowych, od 2006 roku 153 takie organizacje zaangażowały się w pomoc dla ponad 6500 stypendystów.

Po kilku latach program przekształcił się w rozbudowany system stypendialny, którego oferta wykroczyła poza pomoc na pierwszym roku studiów. Obecnie stypendyści, którzy osiągają wysokie wyniki w nauce mają szansę uzyskać wsparcie także w kolejnych latach nauki: na II roku studiów w ramach konkursu „Prymus”, stypendia korporacyjne na III i IV roku, stypendia w ramach inicjatywy „Studiuż za Granicą” oraz stypendia doktoranckie. Oferta programu to także stypendia językowe, warsztaty przygotowujące stypendystów do wejścia na rynek pracy, jak i do wyzwań wynikających z cyfryzacji, a także doroczne konferencje „Naukowy Start”.

Program oferuje również wakacyjne staże w USA, organizowane we współpracy z Ambasadą Stanów Zjednoczonych w Warszawie (Polish-American Internship Initiative). W latach 2011-2019, 111 studentów odbyło staże w trzynastu korporacjach, takich jak: Boeing, Chevron North America, Citigroup, GE Hitachi Nuclear Energy, MoneyGram, Pittsburgh Glass Works LLC, Raytheon BBN Technologies, Sikorsky Aircraft Corporation, Westinghouse Electric Company, czy Discovery Inc. Ponadto, dzięki współpracy z Transatlantic Future Leaders Forum, 46 studentów zrealizowało staże w Kongresie Stanów Zjednoczonych.

W przeszłości jednym z segmentów programu były stypendia naukowe skierowane do wyróżniającej się

w nauce młodzieży z małych miast i wsi, studiującej na kierunkach ekonomicznych wyższych uczelni niepaństwowych oraz w prywatnych szkołach biznesu. W latach 2001-2014 przyznano blisko 7 tysięcy takich stypendiów.

Jak wynika z przeprowadzonych wśród absolwentów programu badań, 98 procent uważa, że stypendium pomostowe w znacznym stopniu wpłynęło na poprawę ich sytuacji materialnej w czasie studiów. 90 procent stypendystów osiąga dobre i bardzo dobre wyniki w nauce, 70 procent kończy studia w terminie, zaledwie 4 procent przerwało studia.

W minionym roku, ze względu na uwarunkowania pandemiczne, wszystkie zasadnicze działania programu zrealizowano w formule online, staże w ramach Polsko-Amerykańskiej Inicjatywy Stażowej zostały zawieszono, a konferencja „Naukowy Start” nie odbyła się.

Poprzez Program Stypendiów Pomostowych, PAFW wspiera również działania na rzecz rozwoju inicjatyw stypendialnych i wolontariatu realizowane przez Fundację Dobra Sieć, która między innymi prowadzi portal Moje Stypendium – największy w Polsce serwis internetowy poświęcony stypendiom.

Patronat medialny nad programem sprawuje „Rzeczpospolita”, „Forum Akademickie”, „Perspektywy” i portal dlaStudenta.pl.

25 000

stypendiów pomostowych, w tym ponad 17 000 na pierwszy rok studiów przyznano od początku programu.

SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

5.016.023 USD

w tym 1.055.858 USD w 2020 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

» Fundacja Dobrej Edukacji

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.szkoledukacji.pl

➤ **Szkoła Edukacji jest wspólnym przedsięwzięciem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Uniwersytetu Warszawskiego, której program powstał w ścisłej współpracy z renomowanym ośrodkiem kształcenia nauczycieli – Columbia University Teachers College w Nowym Jorku. To jedyne w Polsce studia podyplomowe dające uprawnienia nauczycielskie, które prowadzone są w trybie stacjonarnym.**

Obecnie studia są bezpłatne, a zarazem studenci mogą ubiegać się o stypendium pomagające w pokryciu kosztów utrzymania oraz o miejsce w akademiku UW.

W piątej edycji studiów (rok akademicki 2020/21), udział bierze 38 studentów na czterech ścieżkach kształcenia: polonistycznej, matematycznej, historii i wiedzy o społeczeństwie oraz biologii z przyrodą oraz – dodatkowo – 17 studentów na ścieżce psychologiczno-pedagogicznej prowadzonej we współpracy z Wydziałem Biologii UW.

Integralną częścią kształcenia nauczycieli w Szkole Edukacji są codzienne praktyki w szkołach. Studenci spędzają zatem czas zarówno na zajęciach akademickich, jak i w klasie – obserwują lekcje, współprowadzą i samodzielnie prowadzą je, uczestniczą w radach pedagogicznych oraz w zebraniach z rodzicami. Doświadczenia szkolne są na bieżąco omawiane podczas zajęć akademickich. Szkoła Edukacji odpowiada za jakość praktyk, blisko współpracując z siecią starannie wybranych placówek szkolnych z Warszawy i okolic. W warsztatach i spotkaniach konsultacyjnych uczestniczy blisko 200 nauczycieli ze szkół praktyk.

Studenci mają także zapewnioną indywidualną opiekę tutorów ze Szkoły Edukacji. Zajęcia akademickie od-

bywają się w małych grupach. Duży nacisk położony jest na dyskusję i systematyczne poddawanie refleksji postępów w nauce. Zajęcia prowadzą osoby z doświadczeniem w pracy szkolnej, aktywnie zajmujące się edukacją, patrzące z różnych perspektyw: nauczycieli-praktyków, akademików, pasjonatów oświaty. Wykładowcy Szkoły Edukacji reprezentują różne ośrodki akademickie, zostali przeszkoleni przez wybitnych amerykańskich i europejskich specjalistów w zakresie kształcenia nauczycieli.

W Szkole Edukacji PAFW i UW działa Biuro Absolwenta – oferujące długofalowe wsparcie dla około 100 byłych studentów Szkoły, także w znalezieniu zatrudnienia

2 000

osób wzięło udział w 2020 roku w różnego rodzaju konferencjach, szkoleniach i spotkaniach online, na których prezentowane były metody i narzędzia stosowane przez Szkołę Edukacji w pracy ze studentami.

w zawodzie. Absolwenci stale współpracują z wykładowcami SE, na bieżąco doskonalą swój warsztat pracy i wymieniają się szkolnymi doświadczeniami. Placówki oświatowe zatrudniające absolwentów mogą korzystać z różnego typu szkoleń oferowanych przez Szkołę Edukacji.

Od 2017 roku na ofertę SE składają się również kursy doskonalące dla czynnych zawodowo nauczycieli z dydaktyki literatury i języka polskiego, matematyki, biologii, historii, a także kompetencji wychowawczych i komunikacyjnych. W roku akademickim 2020/21 w kursach uczestniczyło około 100 osób.

Od marca 2020 roku większość zajęć akademickich, praktyk szkolnych, kursów doskonalenia zawodowego oraz wydarzeń edukacyjnych jest prowadzona zdalnie. Kadra SE zmodyfikowała program nauczania tak, aby dostosować się do szczególnych warunków związanych z pandemią COVID-19.

Dobre praktyki wypracowane w Szkole Edukacji są upowszechniane nie tylko w szkołach, ale i wśród instytucji odpowiedzialnych za kształcenie i doskonalenie nauczycieli. W samym 2020 roku, w którym pandemia ograniczyła możliwości działania, w różnego rodzaju konferencjach, szkoleniach i warsztatach organizowanych przez SE uczestniczyło ponad 2 tysiące osób. Podczas tych spotkań prezentowane były metody i narzędzia stosowane przez Szkołę w pracy z jej studentami. Jednocześnie ponad 10 tysięcy nauczycieli z całej Polski wzięło udział w specjalnych zajęciach online poświęconych metodom prowadzenia lekcji w trybie zdalnym.

W imieniu PAFW w zarządzanie Szkołą Edukacji oraz jej rozwój zaangażowana jest Fundacja Dobrej Edukacji utworzona przez PAFW w 2014 roku. Szkoła Edukacji mieści się w budynku Centrum Nowych Technologii UW (CENT) w Warszawie.

UNIwersYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

5.493.221 USD

w tym 236.480 USD w 2020 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

➤ Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „e”

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.seniorzyw akcji.pl

➤ Program, którego realizacja rozpoczęła się w 2005 roku, ma na celu promowanie działań edukacyjnych i aktywizujących skierowanych do osób starszych, z położeniem nacisku na ich zaangażowanie społeczne, zwłaszcza w relacjach międzypokoleniowych. Jest realizowany głównie poprzez wsparcie i promocję inicjatyw podejmowanych przez samych seniorów, wykorzystujących swój potencjał, wiedzę, doświadczenie i czas na rzecz własnego środowiska oraz lokalnych społeczności, a także poprzez wzmacnianie działalności Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

W ramach konkursu „Seniorzy w Akcji” oferowane są granty i szkolenia dla osób powyżej 60 roku życia, które, samodzielnie lub w parze międzypokoleniowej z osobą młodszą, chcą realizować działania społeczne oparte na własnym pomysle. Adresatami konkursu są zarówno aktywni seniorzy działający w ramach Uniwersytetów Trzeciego Wieku, jak i we współpracy z innymi organizacjami i instytucjami.

Dotychczas, w ramach trzynastu edycji konkursu „Seniorzy w Akcji”, dofinansowanych zostało 398 projektów: międzypokoleniowych, mobilizujących osoby starsze do działania na rzecz ich otoczenia oraz promujących wolontariat seniorów.

W ramach wsparcia Uniwersytetów Trzeciego Wieku program oferuje szkolenia, warsztaty oraz możliwość wymiany doświadczeń podczas konferencji dla przedstawicieli UTW. W latach 2004-2012 ogólnopolskie spotkania UTW odbyły się w Krakowie, Bydgoszczy, Słupsku, Płocku, Warszawie, Nowym Sączu i Katowicach. W latach 2011-2013 udzielono wsparcia 14 regionalnym spotkaniom UTW. Program angażuje się również w inne ważne dla ruchu UTW wydarzenia, zwłaszcza w coroczne Forum III Wieku będące częścią Międzynarodowego Forum Ekonomicznego w Krynicy.

Od 2013 roku przedstawiciele Uniwersytetów Trzeciego Wieku mogą brać udział w cyklu warsztatów „UTW dla społeczności”, które wspomagają tworzenie na Uniwersytetach grup wolontariatu, a także współpracę ze społecznością lokalną. W siedmiu edycjach tego projektu uczestniczyło 70 UTW, kolejne 12 bierze udział w bieżącej, ósmej edycji.

W 2020 roku zakończony został pilotaż „Tandem. Mentoring 55+” skupiony na angażowaniu osób star-

szych w mentoring skierowany do dzieci i młodzieży ze środowisk wymagających wsparcia. Kilkunastu mentorów współpracowało ze swoim podopiecznym na rzecz wzmocnienia poczucia ich własnej wartości i rozwoju kompetencji społecznych. W efekcie powstała publikacja „Tandem. Jak prowadzić mentoring międzypokoleniowy” będąca kompendium wiedzy „krok po kroku” dla instytucji i organizacji zainteresowanych podjęciem tego typu działań wśród dzieci i młodzieży (dostępna bezpłatnie na stronie internetowej Realizatora Programu). Partnerami pilotażowego projektu był Zespół Edukacyjno-Przedmiotowy „Szkoła z Pasją” im. Elżbiety Sołtys w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz Fundacja Joanny Radziwiłł „Opiekuńcze Skrzydła” w Warszawie.

Ponadto, w latach 2005-2008 w ramach konkursu grantowego skierowanego bezpośrednio do Uniwersytetów Trzeciego Wieku, przyznano 131 dotacji na projekty podnoszące jakość oferty edukacyjnej, w tym na zajęcia z komputerem i Internetem, służące dotarciu z ofertą UTW do szerszego grona seniorów, a także angażujące osoby starsze w działania na rzecz ich lokalnych społeczności, zwłaszcza w formie wolontariatu.

400

projektów międzypokoleniowych, mobilizujących osoby starsze do działania na rzecz ich otoczenia oraz promujących wolontariat seniorów zostało dofinansowanych w ramach programu.

Wspieramy rozwój społeczności lokalnych

› WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	21
› DZIAŁAJ LOKALNIE	22
› SEKTOR 3.0	24
› LIDERZY PAFW	25
› LOKALNE PARTNERSTWA PAFW	26
› PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK	28
› PRO PUBLICO BONO	30
› FUNDUSZ POMOCOWY DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ INICJATYW OBYWATELSKICH 2020	31

WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

14.637.000 USD

w tym 685.225 USD w 2020 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

- Stowarzyszenie Klon/Jawor („TWI”)
- Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego („FIMANGO”)
- Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich („PROMENGO”)

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.ngo.pl
www.frso.pl
www.fao.pl

- **Celem programu jest udzielanie wsparcia organizacjom pozarządowym i liderom społecznym w Polsce, szczególnie z małych miast i wsi, poprzez zapewnianie im dostępu do informacji, poradnictwa i szkoleń. Sprzyja to poprawie jakości zarządzania organizacjami trzeciego sektora i wzmocnieniu ich potencjału, co prowadzi do bardziej efektywnego działania i skuteczniejszej realizacji przedsięwzięć społecznych.**

Program realizowany jest w trzech segmentach.

Pierwszy: „Towarzystwo Wzajemnej Informacji”. To system informacji dla organizacji obywatelskich, którego głównym komponentem jest Portal Organizacji Pozarządowych ngo.pl – największy w Polsce serwis internetowy zajmujący się tematyką społeczeństwa obywatelskiego, rozpoznawalny przez blisko 80 procent NGOs w Polsce. Portal odwiedza ponad 4 miliony użytkowników rocznie, a jego baza danych zawiera informacje o blisko 180 tysiącach polskich organizacji pozarządowych. Na system składają się ponadto Informatorium z Infolinią 801-646-719 (około 5 tysięcy porad rocznie), a także badania i publikacje.

Drugi: „EURO-NGO+”. Ma na celu zwiększenie absorpcji środków Unii Europejskiej przez organizacje non-profit. Stanowi kontynuację programu PAFW „EURO-NGO”, realizowanego w latach 2003–2006, który przyczynił się do pozyskania przez polskie organizacje pozarządowe wiedzy na temat funduszy strukturalnych oraz podniesienia kompetencji tych organizacji, umożliwiając im skuteczne aplikowanie o środki unijne. Otrzymały one wsparcie w budowaniu partnerstw, rzecznictwie i udziale w procesach planowania funduszy strukturalnych na lata 2007–2013, a następnie na okres 2014–2020. Działania

informacyjne i rzecznicze w tym zakresie prowadzone są przez Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych (OFOP).

Trzeci: „NGO Training”. Składa się z dwóch części. Pierwsza – „Zarządzanie Finansami w NGO (FIMANGO)” – to szkolenia, poradnictwo i publikacje dla osób odpowiedzialnych za zarządzanie finansami w organizacjach non-profit, w większości spoza dużych aglomeracji miejskich. Łącznie, w latach 2000–2020, w tego typu szkoleniach wzięło udział blisko 5500 osób reprezentujących prawie 3500 organizacji z całej Polski. Szkolenia realizowane są przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

5 500

osób reprezentujących prawie 3 500 organizacji pozarządowych z całej Polski wzięło udział w szkoleniach z zarządzania finansami w NGO w latach 2000–2020.

W minionym roku, z powodu pandemii, większość szkoleń została zorganizowana w trybie zdalnym.

Druga część, uruchomiona w 2013 roku, to kompleksowa oferta edukacyjna dla menedżerów NGO, składająca się z programu szkoleniowego „PROMENGO”, platformy e-learningowej „Kursodrom”, z której skorzystało już ponad 6300 użytkowników, oraz warsztatów z zarządzania organizacjami pozarządowymi, których najważniejszym elementem jest Program Edukacji Fundraisingowej skierowany do osób zajmujących się pozyskiwaniem środków na działania organizacji non-profit. Ofertę uzupełnia kwartalnik „Trzeci Sektor” – publikacja o charakterze naukowym, poświęcona w całości badaniom i analizom zagadnień istotnych dla rozwoju organizacji pozarządowych w Polsce. Realizatorem tej części jest

utworzona przez PAFW Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich.

Ponadto, w ramach programu PAFW jest współorganizatorem corocznych ogólnopolskich spotkań organizacji wiejskich w Marózie. W wydarzeniach tych, służących integracji, wymianie doświadczeń i współpracy, nabywaniu nowej wiedzy i umiejętności każdorazowo bierze udział ponad 300 przedstawicieli blisko 160 organizacji z różnych regionów Polski. Organizatorami spotkania są Fundacja Wspomagania Wsi i Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”. Z powodu pandemii koronawirusa, w 2020 roku spotkanie w Marózie nie odbyło się.

PAFW wspiera również prowadzone cyklicznie badania kondycji trzeciego sektora.

DZIAŁAJ LOKALNIE

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

17.582.792 USD

w tym 695.203 USD w 2020 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

➤ Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.dzialajlokalnie.pl

➤ **Celem realizowanego od 2000 roku programu jest wspieranie i aktywizowanie lokalnych społeczności na terenach wiejskich i w małych miastach poprzez projekty obywatelskie, które służą pobudzaniu aspiracji rozwojowych i poprawie jakości życia, a zarazem przyczyniają się do budowy kapitału społecznego. W ramach programu oferowane jest wsparcie dla aktywnych społeczności lokalnych, których członkowie sami definiują własne potrzeby i podejmują wspólne działania.**

Każda społeczność to inni ludzie, inne potrzeby, zasoby, tradycje i doświadczenia, dlatego „Działaj Lokalnie” wspiera przedsięwzięcia o wyraźnie zróżnicowanym charakterze.

Dotacje przyznawane są w otwartych konkursach grantowych organizowanych raz w roku na poziomie lokalnym przez sieć Ośrodków Działaj Lokalnie (ODL), która

obejmuje stowarzyszenia oraz fundacje z miejscowości do 50 tysięcy mieszkańców, działające na terenie od czterech gmin do kilku powiatów. Sieć ODL sukcesywnie powiększa się – od 15 ośrodków w 2004 roku do 77 organizacji obecnie i obejmuje swoim zasięgiem blisko 660 gmin. W każdym województwie działają co najmniej dwa Ośrodki Działaj Lokalnie. Nawiązują one współpracę z innymi organizacjami pozarządowymi, a także lokal-

nymi władzami i przedsiębiorcami. Nowe ODL wyłaniane są w otwartym naborze przez Komisję Konkursową. Beneficjentami konkursów lokalnych są organizacje pozarządowe i nieformalne grupy obywatelskie, w imieniu których wnioski mogą składać organizacje oraz instytucje publiczne (szkoły, domy kultury, biblioteki), działające w miejscowościach do 20 tysięcy mieszkańców.

Dotychczas w realizację ponad 12 tysięcy projektów zaangażowanych było blisko 4 miliony uczestników, w tym około 220 tysięcy wolontariuszy. W styczniu 2019 roku rozpoczęła się XI edycja programu, w której wsparto ponad 1800 lokalnych projektów.

Dofinansowane inicjatywy koncentrują się wokół kultury i tradycji, edukacji, zdrowia, ekologii, sportu, tworzenia nowych możliwości rozwoju osobistego i spędzania wolnego czasu, turystyki oraz podnoszenia atrakcyjności regionu, a także przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Wspólnym mianownikiem jest lokalna aktywność, dzięki której mieszkańcy nabywają nowe umiejętności, uczą się lepiej samoorganizować oraz reagować na nowe problemy.

Dla realizatorów wspieranych inicjatyw organizowany jest konkurs „Opowiedz...”, w którym nagradzane są najciekawsze formy komunikowania i promowania podejmowanych działań. Zwycięskie prace ze wszystkich edycji konkursu można obejrzeć na stronie internetowej programu. Od kilku lat organizowany jest również konkurs, w którym dofinansowywanie otrzymują najbardziej kreatywne pomysły na przeprowadzenie kampanii w sprawie możliwości przekazania 1% podatku na organizację pozarządową posiadającą status OPP.

Podnoszeniu jakości pracy Ośrodków Działaj Lokalnie służą szkolenia, warsztaty, spotkania regionalne, wizyty studyjne oraz webinaria, które pozwalają na wymianę dobrych praktyk, podnoszenie wiedzy i kompetencji oraz zacieśniają współpracę wewnątrz sieci ODL. Ośrodki Działaj Lokalnie wykorzystują zdobyte w programie doświadczenia angażując się w inne przedsięwzięcia Fundacji, takie jak „Lokalne Partnerstwa PAFW”, gdzie mogą pełnić rolę liderów koalicji składających się z różnych uczestników programów Fundacji, którzy wspólnie realizują projekty społeczne odpowiadające na potrzeby ich społeczności. Należy do nich także program „Liderzy PAFW”, w którym przedstawiciele ODL uczestniczą zarówno jako liderzy, jak i tutorzy, czy też „Sektor 3.0”, w którym współtworzą Sieć Mobilnych Doradców wspierających inne organizacje w korzystaniu z ICT.

Od 2016 roku działa Szkoła Lokalnych Doradców „FIMANGO” – inicjatywa wykorzystująca zasoby programów PAFW „Działaj Lokalnie” oraz „Zarządzanie Finansami w Organizacjach Pozarządowych” (FIMANGO). Jest to intensywny program szkoleniowy podnoszący kompetencje przedstawicieli ODL w zakresie świadczenia usług poradniczych z zarządzania finansami dla mniejszych,

lokalnych organizacji z nimi współpracujących. Dotychczas program ukończyło 41 przedstawicieli 27 Ośrodków Działaj Lokalnie.

W 2020 roku środki w ramach konkursów grantowych przekierowane zostały na inicjatywy przeciwdziałające negatywnym skutkom pandemii COVID-19. Realizowane projekty obejmowały, między innymi, działania interwencyjne, pomoc osobom starszym i z niepełnosprawnościami oraz przechodzącym kwarantannę, pomoc psychologiczną i poradnictwo, a także wspomaganie procesu edukacji zdalnej. Uruchomiony został także specjalny fundusz wsparcia instytucjonalnego dla Ośrodków Działaj Lokalnie, które znalazły się w trudnej sytuacji w związku z pandemią – dotychczas skorzystało z niego 31 ODL. Tyle samo ODL skorzystało ze wsparcia w ramach utworzonego przez PAFW „Funduszu Pomocowego dla Organizacji Pozarządowych oraz Inicjatyw Obywatelskich”. Łącznie Ośrodki Działaj Lokalnie otrzymały wsparcie w wysokości 650 tysięcy zł.

Podjęte zostały również działania służące transferowi doświadczeń programu na grunt ukraiński – zainspirowaniu środowiska ukraińskich organizacji pozarządowych do stworzenia sieci wzorowanej na ODL w ramach przedsięwzięcia „Działaj Lokalnie na Ukrainie” realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce we współpracy z ukraińską Fundacją ISAR Ednannia.

W ramach „Działaj Lokalnie” PAFW angażuje się także w przedsięwzięcia służące rozwojowi i promowaniu filantropii społecznej – wspiera konkurs o tytuł „Dobroczyńcy Roku” i sprawuje patronat nad kategorią „Rozwój lokalny” promującą aktywność społeczną przedsiębiorstw, które we współpracy z ODL przyczyniają się do trwałych zmian w lokalnych społecznościach. Fundacja jest także partnerem głównym Konkursu „Społecznik Roku”, organizowanego przez tygodnik „Newsweek Polska” (partnerem merytorycznym jest ARFP), którego celem jest nagradzanie obywatelskich postaw oraz promowanie aktywności pojedynczych osób i stojących za nimi organizacji w rozwiązywaniu różnych problemów społecznych. W ramach programu Fundacja wspiera również plebiscyt „Gwiazdy Dobroczyńności” organizowany przez ARFP, w którym osoby publiczne nagradzane są za swoją działalność charytatywną.

4 000 000

*uczestników, w tym około 220 000
wolontariuszy zaangażowało się
w realizację ponad 12 000 projektów,
których wspólnym mianownikiem jest
lokalna aktywność.*

SEKTOR 3.0

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

3.494.239 USD

w tym 495.450 USD w 2020 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

➤ Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.sektor3-0.pl

- **Realizowany od 2012 roku program (wcześniej pod nazwą „Nowe Technologie Lokalnie”) stanowi kontynuację wcześniejszych działań PAFW wspierających wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w rozwoju lokalnym i działaniach obywatelskich. Służy podniesieniu poziomu wiedzy oraz umiejętności działaczy i pracowników organizacji pozarządowych, zwłaszcza z małych miejscowości, w zakresie skutecznego wykorzystania ICT w codziennej pracy, co zwiększa zasięg i efektywność ich działań.**

Realizacja przedsięwzięcia została poprzedzona analizą jaką przeprowadziła Fundacja „Stocznia”, a także konsultacjami z ekspertami krajowymi i zagranicznymi. Zebrano i udostępniono informacje na temat stanu zaawansowania organizacji pozarządowych w posługiwaniu się narzędziami cyfrowymi, z uwzględnieniem poziomu odpowiedniej wiedzy i kompetencji ich kadr.

W ramach programu przeprowadzono szkolenia tematyczne dla organizacji pozarządowych prezentujące przykłady wykorzystania nowoczesnych technologii w komunikacji, marketingu, czy zarządzaniu. Niektóre z tych organizacji otrzymały dotacje na zakup sprzętu i oprogramowania, a także na projekty, których celem było praktyczne zastosowanie ICT w działalności trzeciego sektora. Na ofertę programu składa się również Sieć Mobilnych Doradców ICT, do której obecnie należy 80 specjalistów świadczących bezpłatne usługi szkoleniowe i wsparcia technologicznego na rzecz lokalnych organizacji pozarządowych. Dotychczas Mobilni Doradcy udzielili ponad 7,5 tysiąca porad, a z ich pomocy skorzystało blisko 15 tysięcy przedstawicieli organizacji pozarządowych z całej Polski. W minionym roku, ze względu na sytuację pandemiczną, Mobilni Doradcy skupili się przede wszystkim na wsparciu organizacji społecznych w realizacji ich zadań w formule pracy zdalnej.

Program oferuje także środki wspierające tworzenie nowych narzędzi ICT, które mogą być następnie wykorzystywane przez organizacje non-profit. W 2020 roku, w ramach Funduszu Sektora 3.0, wsparcie uzyskały dwa projekty. Pierwszy z nich, „Pacjenci pacjentom”, realizowany przez Fundację Ludzie i Medycyna, otrzymał dofinansowanie w kwocie 30 tysięcy zł na stworzenie aplikacji do mentoringu w chorobie; jej użytkownikami są osoby cierpiące na przewlekłe schorzenia. Z kolei w ramach projektu Fundacji Kultury Bez Barrier „Znajdź: pętla indukcyjna”, wspartego kwotą 20 tysięcy zł, powstaje baza miejsc i wydarzeń, gdzie dostępna jest pętla indukcyjna – narzędzie umożliwiające osobom słabosłyszącym pełniejszy udział w życiu społecznym.

Szczególny nacisk jest położony na dostarczanie wiedzy umożliwiającej identyfikowanie potencjalnych obszarów zastosowania technologii informacyjnych w organizacjach pozarządowych. W tym celu została uruchomiona w 16 miastach Polski sieć TechKlubów, w ramach których odbywają się cykliczne spotkania (w 2020 roku w formule online) przedstawicieli NGOs, biznesu, samorządu i świata nauki, służące dzieleniu się doświadczeniem w zakresie wykorzystania nowoczesnych narzędzi cyfrowych. Od 2012 roku w spotkaniach TechKlubów uczestniczyło około 18 tysięcy osób.

Ważną rolę w programie odgrywają coroczne międzynarodowe konferencje – Festiwale „Sektor 3.0”. Wydarzenia te gromadzą przedstawicieli organizacji pozarządowych, specjalistów ICT z biznesu, polityków, naukowców oraz ekspertów z zagranicy (między innymi z USA, Wielkiej Brytanii, Korei Południowej, Izraela i Indii). Stanowią one platformę wymiany informacji na temat współczesnych trendów wykorzystania ICT w działalności społecznej. W latach 2012-2019 w dziewięciu edycjach organizowanej w Warszawie konferencji „Sektor 3.0” wzięło udział 4550 osób. W 2020 roku Festiwal został zorganizowany po raz pierwszy całkowicie w formule online. Swoim zasięgiem objął 3,3 miliona użytkowników Internetu, w tym odwiedził ponad 400 tysięcy wyświetleń transmisji na żywo na portalu Onet, zaś ponad 1300 osób wzięło udział

w wydarzeniach organizowanych z wykorzystaniem platformy Hopin oraz mediów społecznościowych.

3 300 000

użytkowników Internetu wzięło udział w Festiwalu Sektor 3.0 w 2020 roku.

Został on zorganizowany po raz pierwszy całkowicie w formule online.

LIDERZY PAFW

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

5.592.657

USD

w tym 423.625 USD w 2020 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

» Fundacja Szkoła Liderów

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.liderzy.pl

- **Celem programu, realizowanego przez Fundację Szkoła Liderów, jest wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji osób podejmujących działania na rzecz swoich społeczności, głównie poprzez wykorzystanie metody tutoringów, polegającej na stałej współpracy lokalnego lidera z doświadczonym tutorem.**

Program jest skierowany do aktywnych uczestników projektów finansowanych w ramach różnych programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, a zwłaszcza „Działaj Lokalnie”, „Równać Szanse”, „English Teaching”, „Przemiany w Regionie” (RITA), „Lokalne Partnerstwa PAFW” i Programu Rozwoju Bibliotek.

Zasadniczą część programu to trwająca 12 miesięcy współpraca lidera z tutorem oraz cykl szkoleń dostosowany do potrzeb i priorytetów ich uczestników, na który

składają się planowanie własnego rozwoju, budowanie zespołu, kierowanie organizacją, komunikacja, angażowanie otoczenia i budowanie partnerstwa lokalnego. Nabyte podczas udziału w programie umiejętności mają pomóc liderom w podejmowanych przez nich działaniach na rzecz lokalnych społeczności.

Istotną część stanowi oferta dla absolwentów – inicjatywa „Alumni” – której celem jest ich wzajemna współpraca i wymiana doświadczeń. Umożliwia ona, między innymi,

uczestnictwo w spotkaniach ze znanymi osobami życia publicznego, udział w warsztatach dostosowanych do potrzeb alumnów, a także uzyskiwanie dotacji z funduszu inicjatyw absolwenckich na realizację projektów liderskich. Dzięki subskrypcji elektronicznego newslettera absolwenci regularnie otrzymują informacje o bieżących działaniach prowadzonych w ramach programu. Wymiana doświadczeń pomiędzy liderami jest także możliwa poprzez rokroczne ich spotkania oraz portale społecznościowe. Szczególną grupę uczestników i absolwentów programu stanowią osoby zaangażowane w działalność lokalnych samorządów. W wyborach samorządowych jesienią 2018 roku udział wzięły 184 osoby, spośród których 83 uzyskały mandat burmistrza, lub członka rady gminy, czy miasta.

Od 2008 roku, w ramach International Visitor Leadership Program, we współpracy z Ambasadą USA w Polsce, organizowane są wizyty studyjne liderów PAFW w Stanach Zjednoczonych. Co roku bierze w nich udział dziesięcioosobowa grupa liderów i tutorów. Zaplanowana na rok 2020 wizyta została odwołana z powodu pandemii.

Ograniczenia wywołane pandemią spowodowały, że w minionym roku większość spotkań w ramach programu odbywała się online. Liderzy PAFW wzięli udział

w kilkunastu spotkaniach z osobami publicznymi poświęconymi, między innymi, tematowi związanym z prowadzeniem działań społecznych w okresie pandemii i izolacji. Łącznie wzięło w nich udział 350 osób.

Efekty dotychczasowych piętnastu edycji programu to podniesienie kwalifikacji ponad 700 liderów lokalnych z całej Polski oraz powstanie ich aktywnej ogólnopolskiej sieci, a także wykształcenie 67 specjalistów w zakresie stosowania metody tutoring. W obecnej, szesnastej edycji programu, która zakończy się w czerwcu 2021 roku, uczestniczy 46 liderów i 14 tutorów. Nabór do siedemnastej edycji rozpocznie się w lutym 2021 roku.

706

liderów lokalnych z całej Polski oraz powstanie ich aktywnej ogólnopolskiej sieci, a także wykształcenie 67 specjalistów w zakresie stosowania metody tutoring – to efekty dotychczasowych piętnastu edycji programu.

LOKALNE PARTNERSTWA PAFW

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

2.883.205 USD

w tym 261.350 USD w 2020 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

➤ Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.lokalnepartnerstwa.org.pl

➤ **Celem przedsięwzięcia jest inicjowanie i rozwój współpracy między uczestnikami różnych programów PAFW na rzecz tworzenia partnerstw mających realizować projekty ważne dla całych lokalnych społeczności. W podejmowanych działaniach wykorzystywana jest metoda animacji społeczności lokalnych służąca budowaniu dobra wspólnego w oparciu o przeprowadzoną wcześniej diagnozę społeczną.**

Dzięki różnorodnej ofercie programowej PAFW, w wielu gminach w Polsce przeprowadzono projekty, których uczestnicy zdobyli doświadczenia i wypracowali zasoby stwarzające szansę na wyzwolenie dodatkowej energii obywatelskiej. Program oferuje beneficjentom takich właśnie projektów możliwość podejmowania wspólnych, partnerskich przedsięwzięć wykorzystujących nagromadzony potencjał w działaniach na rzecz całych lokalnych społeczności. Jednocześnie przyczynia się do umacniania lokalnego kapitału społecznego poprzez synergię doświadczeń i rezultatów różnych inicjatyw. Powstają partnerstwa składające się z uczestników kilku programów PAFW – tworzą oni Grupę Inicjatywną stanowiącą trzon lokalnej koalicji. Dołączają do niej samorządy, firmy, lokalne media oraz organizacje pozarządowe i instytucje, które dotychczas nie brały udziału w programach Fundacji. Liderami partnerstw mogą być organizacje uczestniczące w jednym z następujących programów PAFW: „Działaj Lokalnie”, „English Teaching”, „Równać Szanse”, „Szkoła Ucząca Się” (SUS), „Liderzy PAFW”, Program Rozwoju Bibliotek, „Przemiany w Regionie” (RITA), a także „Seniorzy w Akcji” (UTW). W realizację projektów zaangażowani są liczni mieszkańcy gmin i wolontariusze.

Dotychczas w siedmiu edycjach programu, realizowanych od 2009 roku, zawiązało się 50 Lokalnych Partnerstw PAFW oraz 11 partnerskich start-upów, które swoim zasięgiem obejmują 107 gmin i prowadzą działania z zaangażowaniem 900 partnerów.

Dzięki zrealizowanym projektom partnerskim udało się, między innymi, zmienić regulacje prawne w celu zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza w Żywcu, utworzyć lokalną internetową telewizję obywatelską w Grodzisku Mazowieckim, zagospodarować publiczny park w Biłgoraju, czy też stworzyć powiatowe centrum wolontariatu w Dębicy. Efekty projektów to również promocja lokalnych produktów – w Dolinie Baryczy powstał „Szlak karpia”, natomiast w okolicach Warki utworzono „Szlak jabłkowy”. Powstała Sieć Miejsc Przyjaznych Młodzieży na Podkarpaciu, a także Centrum Aktywności „Wulkan” w Złotorii, gdzie stawia się na działania z udziałem młodych ludzi, zaś w Niemcach utworzono Młodzieżową Straż Leśną, która dba o czystość i piękno Lasów Kozłowieckich, promując postawy proekologiczne. W ramach zakończonej w grudniu 2019 roku VI edycji programu, dzięki zaangażowaniu partnerów i mieszkańców, nieistniejąca już, pierwsza w Polsce fabryka lokomotyw „Fablok” SA, stała się wizytówką Chrzanowa, a w Krotoszynie zaniedbany skwer obok publicznej biblioteki zaczął tętnić życiem. W ramach tej samej edycji przyznano trzy granty na realizowane na mniejszą skalę projekty typu „start-up”. W efekcie powstała lokalna telewizja w Międzyrzeczu, a w Niepołomicach udało się zintegrować mieszkańców wokół działań na rzecz nieuczęszczającej przez nich wcześniej Puszczy Niepołomickiej.

W rozpoczętej w styczniu minionego roku VII edycji zawiązało się 5 partnerstw, 4 start-upy oraz – w ramach pilotażu – przyznano 4 tzw. start-up granty na działania służące poszerzeniu lokalnej oferty edukacji nieformalnej, tworzeniu wiosek tematycznych, pielęgnowaniu dziedzictwa przyrodniczego, a także budowaniu więzi międzypokoleniowych i wielokulturowości regionu. Wszystkie mają również za zadanie przeciwdziałać negatywnym skutkom pandemii.

Dodatkowe wsparcie finansowe PAFW umożliwia lokalnym partnerstwom kontynuację podjętych już działań oraz motywuje do opracowania strategii utrwalania rezultatów realizowanych przedsięwzięć. Program popularyzuje metodę animacji społeczności lokalnych, która wypracowana została we współpracy z Fundacją „Stocznia”. Metodę zaprezentowano w publikacji „Jak budować dobro wspólne? Poradnik dla działających lokalnie”. W kolejnej publikacji, z 2015 roku, „Jak lokalnie budować partnerstwa?” znajdują się natomiast teksty eksperckie na tematy istotne dla zawiązywania koalicji oraz ich trwałości, zilustrowane przykładami z realizacji projektów. Utrwalaniu partnerstw i wymianie doświadczeń służą cykliczne warsztaty regionalne, seminaria oraz elektroniczny biuletyn programu współtworzony przez członków partnerstw. W okresie pandemii większość tego typu działań podejmowana była w formule online.

Do absolwentów programu skierowana jest oferta pod nazwą Pracownia Dobra Wspólnego; jej cel to upowszechnianie współpracy społeczności lokalnych na rzecz dobra wspólnego, popularyzowanie metody animacji społeczności lokalnych, a także wzmacnianie trwałości dotychczas zawiązanych partnerstw. W ramach inicjatywy oferowane jest wsparcie eksperckie oraz dostęp do bazy materiałów, odbywają się również regularne zjazdy absolwentów, szkolenia oraz webinaria. Najbardziej aktywni uczestnicy tworzą „Społeczność Animatorów”, którzy nie tylko pracują nad doskonaleniem metody animacji i rozwijaniem narzędzi aktywizacji społeczności lokalnych, ale także wspierają proces powstawania nowych partnerstw w miejscach dotychczas nieobjętych programem.

50

Lokalnych Partnerstw PAFW oraz 11 partnerskich start-upów, które swoim zasięgiem obejmują 107 gmin i prowadzą działania z zaangażowaniem 900 partnerów, zawiązało się w siedmiu edycjach programu.

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

5.582.045 USD

w tym 133.143 USD w 2020 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

➤ Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.biblioteki.org

➤ **Program został skierowany do bibliotek publicznych wraz z ich filiami w gminach wiejskich, wiejsko-miejskich oraz w miastach do 20 tysięcy mieszkańców. Jego główny cel stanowiło wspieranie bibliotek w przekształcaniu się w nowoczesne, wielofunkcyjne centra dostępu do informacji, kultury i edukacji, animujące zarazem aktywność obywatelską. Wsparcie otrzymało blisko 4 tysiące placówek bibliotecznych. Przyczyniło się to do poprawy jakości życia mieszkańców małych miast i wsi. Istotną częścią programu było i jest wzmacnianie kompetencji oraz prestiżu zawodowego bibliotekarzy.**

W latach 2008-2015 program prowadzony był w partnerstwie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Fundacji Billa i Melindy Gatesów w ramach szerszej inicjatywy Fundacji Gatesów „Global Librarians” obejmującej kilkanaście krajów. W Polsce przedsięwzięcie od początku realizowane było przez utworzoną przez PAFW w 2008 roku Fundację Społeczeństwa Informacyjnego. Na realizację Programu Fundacja Gatesów przekazała PAFW grant w wysokości 31 milionów dolarów.

Program objął 3808 bibliotek publicznych z 1256 gmin (blisko 60 procent grupy docelowej), które dołączyły do niego w trzech rundach naboru w latach 2009-2015. Uczestnicy programu otrzymali wsparcie merytoryczne poprzez doradztwo i szkolenia, z których skorzystało 10 tysięcy bibliotekarzy, a także wsparcie technologiczne w postaci nowoczesnego sprzętu komputerowego (blisko 10 tysięcy różnych urządzeń: komputerów stacjonarnych, laptopów, tabletów, urządzeń wielofunkcyjnych, drukarek, projektorów multimedialnych i aparatów cyfrowych). Biblioteki otrzymały również oprogramowania o wartości 18 milionów dolarów, które nieodpłatnie przekazała im firma Microsoft – także placówkom nie biorącym udziału w programie. Uzyskały też możliwość

aplikowania o dofinansowanie działań ujętych w planach rozwoju bibliotek, wzbogacających ich ofertę, np. o kursy z obsługi komputera i Internetu, spotkania z ciekawymi ludźmi, czy organizację wystaw. Ponadto mogły otrzymać finansowanie na organizację spotkań współpracujących ze sobą placówek, aby integrować lokalne środowisko bibliotekarzy i wymieniać doświadczenia.

Program wsparło Krajowe Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Bibliotek, w skład którego weszło ponad stu przedstawicieli świata nauki, sztuki, gospodarki, mediów, polityki oraz sektora pozarządowego. Równoległe zawarto 16 porozumień regionalnych z władzami wojewódzkimi w całej Polsce mających na celu promocję idei modernizacji bibliotek publicznych w małych miejscowościach. Powstały także partnerstwa lokalne na rzecz rozwoju bibliotek w ponad 300 gminach.

Program Rozwoju Bibliotek przyczynił się do podjęcia wielu inicjatyw na rzecz wzmocnienia całego systemu bibliotecznego. W 2008 roku PAFW podpisała Porozumienie o Współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które uruchomiło wieloletni program „Biblioteka+” realizowany przez Instytut Książki. Cele oby-

dwu przedsięwzięć były zbliżone – Fundacja oraz MKiDN tak kształtowały swoje działania, aby mogły się wzajemnie wzmocnić i uzupełniać. W 2009 roku Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, FRIS oraz Orange Polska zawarły porozumienie na rzecz internetyzacji bibliotek publicznych, w ramach którego Orange Polska zobowiązało się zapewnić wszystkim bibliotekom publicznym w kraju bezpłatny dostęp do Internetu do 2015 roku. Wspólne działania prowadzone były również z Biblioteką Narodową, wojewódzkimi bibliotekami publicznymi oraz ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich. W inicjatywy na rzecz placówek bibliotecznych poszerzających swoje oferty dla lokalnych społeczności zaangażowane zostały również liczne organizacje pozarządowe, takie jak: Centrum Edukacji Obywatelskiej, Fundacja Ośrodka KARTA, Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego oraz Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „e”.

W 2012 roku, za realizację Programu Rozwoju Bibliotek, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego otrzymała E-Inclusion Award 2012, przyznaną przez Komisję Europejską w konkursie promującym dobre praktyki w korzystaniu z nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu.

Od 2016 roku wsparcie dla bibliotek na terenach wiejskich i w małych miastach jest kontynuowane w ramach strategii umacniania trwałości efektów zasadniczej fazy PRB. Idzie o utrwalenie zmian w sposobie funkcjonowania placówek bibliotecznych, aby jeszcze silniej przyczyniały się one do rozwoju lokalnych społeczności, o dalsze, jak najszerze upowszechnianie nowoczesnych technologii ułatwiających mieszkańcom dostęp do informacji, wiedzy, kultury i edukacji, z uwzględnieniem umiejętności krytycznego korzystania z mediów cyfrowych, a także o pobudzanie aktywności społecznej. Program wzmocnia pozycję bibliotek jako instytucji oferujących mieszkańcom możliwość prowadzenia różnych form konsultacji społecznych oraz angażowania ich w sprawy ważne dla lokalnych społeczności. Wzmacnianiu potencjału instytucjonalnego placówek bibliotecznych służy dalszy rozwój kompetencji bibliotekarzy oraz budowa ich prestiżu.

Działania podejmowane w ramach programu obejmują obecnie szkolenia i kursy e-learningowe dla pracowników bibliotek oraz ich lokalnych partnerów, granty na poszerzanie możliwości technologicznych wybranych placówek bibliotecznych, na wspieranie ich sieciowania i współpracy służącej rozwojowi społeczności lokalnej, a także tworzenie i rozwijanie inkubatorów innowacji bazujących na infrastrukturze bibliotek. Rozwijana jest także inicjatywa LABiB obejmująca sieć kilkudziesięciu bibliotekarzy-innowatorów, którzy za pośrednictwem portalu społecznościowego LABiB.pl upowszechniają dobre praktyki działań podejmowanych przez biblioteki. Działania programowe odpowiadają także na potrzeby bibliotek związane z pandemią, między innymi tworzone optymalne plany rozwoju bibliotek w nowych uwarunkowanych uwzględniające modele pracy stacjonarnej, online i hybrydowej.

W styczniu 2021 roku uruchomiona została IV runda Programu Rozwoju Bibliotek finansowana ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Oprócz działań skierowanych do sieci blisko 4 tysięcy bibliotek dotychczas objętych programem, wsparcie uzyska kolejne 75 placówek wraz z filiami (łącznie ok. 300 bibliotek) z miejscowości do 50 tysięcy mieszkańców, wyłonionych w otwartym naborze zaplanowanym na marzec. Kompleksowa oferta obejmuje szkolenia i doradztwo, sprzęt a także pomoc w przygotowaniu planów rozwoju usług dla mieszkańców odpowiadających na zdiagnozowane wcześniej potrzeby.

3 808

placówek bibliotecznych z całej Polski otrzymało wsparcie w ramach programu. Istotną częścią programu jest wzmacnianie kompetencji i prestiżu zawodowego bibliotekarzy.

PRO PUBLICO BONO

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

2.516.349 USD

w tym 3.028 USD w 2020 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

- › Fundacja Konkurs „Pro Publico Bono” (2000-2014)
- › Stowarzyszenie Gazet Lokalnych

› **Konkurs na Najlepszą Inicjatywę Obywatelską „Pro Publico Bono” został zainicjowany w 1999 roku przez Premiera Jerzego Buzka. Od 2000 roku Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności była fundatorem nagród konkursowych.**

Cel Konkursu stanowiło wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez coroczne wyłanianie i promocję najbardziej wartościowych działań organizacji pozarządowych – w skali kraju, regionu, a zwłaszcza lokalnej społeczności – realizowanych w zakresie edukacji, kultury i dziedzictwa narodowego, ochrony zdrowia, pomocy społecznej i charytatywnej, rozwoju środowiska i regionu, a także dyplomacji społecznej i integracji europejskiej.

Kapituła, której pierwszym honorowym przewodniczącym był Jan Nowak-Jeziorański, przy ocenie zgłaszanej inicjatywy brała pod uwagę jej społeczne znaczenie, innowacyjność, wpływ na rozwój i konkurencyjność miejscowości, efektywność oraz przejrzystość wykorzystania środków społecznych. Ponadto Kapituła uwzględniała stabilność instytucjonalną danej organizacji, przestrzeganie etycznych metod w działaniu, a także jakość współpracy z administracją publiczną oraz innymi instytucjami. Wyróżnione organizacje otrzymywały nagrody pieniężne, które najczęściej służyły im w kontynuacji podejmowanych przedsięwzięć.

W ramach programu, w 2007 roku, ustanowiono Nagrodę im. Bolesława Wierzbiańskiego dla redakcji lokalnych tytułów prasowych; jej fundatorem została PAFW. Do 2011 roku Nagroda była przyznawana przez Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, obecnie jej gospodarzem jest Stowarzyszenie Gazet Lokalnych. W 2020 roku laureatem

Nagrody im. Bolesława Wierzbiańskiego została redakcja „Gazety Powiatowej – Wiadomości Oławskich”.

W ramach programu Fundacja wspiera również Kongres Obywatelski organizowany corocznie przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową. W jego wcześniejszych edycjach brali udział laureaci Konkursu „Pro Publico Bono”. Wydarzenie, odbywające się od 2005 roku, jest unikalną formą zaangażowania obywateli w dialog o kierunkach rozwoju kraju, kondycji społeczeństwa i dobru wspólnym. Tym samym służy aktywizowaniu i wzmacnianiu społeczeństwa obywatelskiego. Kongres ma charakter otwarty i każdorazowo gromadzi blisko tysiąc osób, w tym przedstawicieli administracji centralnej i samorządowej, organizacji pozarządowych, środowisk naukowych, biznesu, organizacji studenckich, a także

1 100

uczestników wzięło udział w XV Kongresie Obywatelskim, który w 2020 roku odbył się online pod hasłem „Jaka Polska wobec wyzwań przyszłości”.

społeczności lokalnych. Oprócz kwestii bezpośrednio nawiązujących do tematu przewodniego Kongresu, podczas jego obrad poruszane są kwestie dotyczące rozwoju samorządności lokalnej w Polsce. Kongres stwarza także sposobność do prezentacji doświadczeń PAFW w zakresie aktywizacji lokalnych społeczności.

Piętnasty Kongres Obywatelski, który odbył się w 2020 roku pod hasłem „Jaka Polska wobec wyzwań przyszło-

ści”, z powodu ograniczeń związanych z pandemią został zorganizowany w formule online. Wzięło w nim udział 1100 uczestników. Nowością w ofercie Kongresu Obywatelskiego są interaktywne newslettery (thinklettery) „Idee dla Polski”, będące przestrzenią dyskusji na ważne tematy z punktu widzenia rozwoju kraju, zarówno w ujęciu ogólnopolskim, jak i regionalnym.

FUNDUSZ POMOCOWY DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ INICJATYW OBYWATELSKICH 2020

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

844.807 USD

REALIZATORZY PROGRAMU:

➤ Fundacja Edukacja dla Demokracji

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.fed.org.pl

➤ **W 2020 roku Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności uruchomiła nowe przedsięwzięcie w postaci „Funduszu Pomocowego” mającego wspierać organizacje pozarządowe oraz inicjatywy obywatelskie w czasie pandemii. Przeznaczyła na nie milion dolarów.**

W ramach swoich programów, przez dwie dekady PAFW aktywnie wspierała organizacje pozarządowe, szkoły, biblioteki, Uniwersytety Trzeciego Wieku, a także lokalnych liderów i grupy obywatelskie. Po wybuchu pandemii szczególnie istotnym zadaniem Fundacji stało się utrzymanie ciągłości podjętych wcześniej działań i udzielenie pomocy związany z nią organizacjom pozarządowym w zachowaniu swojego dorobku.

Utworzony przez PAFW w kwietniu 2020 roku „Fundusz Pomocowy dla Organizacji Pozarządowych oraz Inicjatyw

Obywatelskich” wsparł więc bieżące działania organizacji związanych z programami PAFW, jakie podejmowały one w odpowiedzi na kryzysową sytuację, a jednocześnie zaoferował im pomoc w wypracowaniu i realizacji działań minimalizujących skutki pandemii w dłuższej perspektywie.

Poprzez program organizacje zaangażowane w programy Fundacji – Realizatorzy Programów, regionalne i lokalne organizacje pozarządowe współpracujące z Realizatorami Programów (Ośrodki Działaj Lokalnie i organizatorzy

wizyt studyjnych do Polski w ramach programu „Study Tours to Poland”) oraz uczestnicy programów PAFW (lokalne NGOs, szkoły, Uniwersytety Trzeciego Wieku, grupy nieformalne, np. młodzieżowe), a także organizacje społeczne, które wcześniej nie współpracowały z Fundacją, ale których działalność wpisuje się w jej misję – otrzymały wsparcie finansowe na dostosowanie swoich działalności do sytuacji pandemicznej, inicjowanie nowych przedsięwzięć, uruchomienie szerszych projektów, czy też akcji interwencyjnych. Oferta obejmowała również pomoc instytucjonalną, polegającą na dofinansowaniu niezbędnych kosztów administracyjnych i wynagrodzeń.

Do końca 2020 roku dotacje na dofinansowanie działań instytucjonalnych i programowych otrzymało 9 organizacji ogólnopolskich (70 tysięcy zł każda), 6 organizacji pełniących rolę realizatorów poszczególnych komponentów programów PAFW (30 tysięcy zł każda), 36 Ośrodków Działaj Lokalnie i koordynatorów „STP” (średnio 10 tysięcy zł każda) oraz 43 organizacje – uczestnicy programów Fundacji (średnio 33 tysięcy zł każda).

Oprócz wsparcia instytucjonalnego na zakup sprzętu IT, dofinansowania systemów zarządzania danymi i platform internetowych, czy szkoleń dla pracowników z zakresu pracy zdalnej, obejmują między innymi: badania dotyczącego sytuacji organizacji pozarządowych (Stowarzyszenie Klon/Jawor) i zdrowia psychicznego

uczniów w czasie pandemii (Fundacja Szkoła z Klasą), cykl webinarów i szkoleń dla nauczycieli oraz dyrektorów szkół z zakresu organizacji pracy zdalnej szkoły (Centrum Edukacji Obywatelskiej), webinaria dla wydawców niezależnej prasy lokalnej dotyczące fundraisingu (Stowarzyszenie Gazet Lokalnych), kampanie promujące e-wolontariat (Fundacja Dobra Sieć), a także projekty edukacyjne dla dzieci i młodzieży, programy wychowawcze i profilaktyczne, czy aktywizację uczniów na rzecz lokalnej społeczności.

Działania wsparte przez PAFW są realizowane od kwietnia 2020 roku do czerwca 2021 roku.

1 000 000

dolarów przeznaczyła PAFW na wsparcie organizacji pozarządowych oraz inicjatyw obywatelskich w czasie pandemii w ramach „Funduszu Pomocowego” w 2020 roku.

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

› STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA	34
› PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)	35
› STUDY TOURS TO POLAND (STP)	36

STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

15.350.370 USD

w tym 888.340 USD w 2020 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

► Fundacja Liderzy Przemian

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.kirkland.edu.pl

► **Program, rozpoczęty w 2000 roku, ma na celu przekazywanie polskich doświadczeń w zakresie transformacji ustrojowej oraz integracji europejskiej przedstawicielom krajów Europy Wschodniej, a także Kaukazu Południowego i Azji Środkowej poprzez dwusemestralne studia uzupełniające na polskich uczelniach. Obecnie program jest skierowany do kandydatów z Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Kazachstanu, Kirgistanu, Mołdawii, Rosji, Tadżykistanu, Ukrainy i Uzbekistanu.**

W ramach indywidualnych programów stypendyści studiują wybrane aspekty ekonomii i zarządzania, administracji publicznej i biznesu, prawa, nauk społecznych i politycznych, dziennikarstwa, kierowania NGO, czy zarządzania w kulturze.

Stypendium rozpoczyna się kursem przygotowawczym, którego celem jest przekazanie i usystematyzowanie wiedzy z zakresu historii, sytuacji politycznej i społecznej Polski. Następnie stypendyści realizują swoje indywidualne programy na uczelniach Warszawy, Krakowa, Poznania, Wrocławia i Lublina, przygotowując pod kierunkiem opiekunów naukowych prace semestralne i dyplomowe. Organizowane są zjazdy integracyjno-merytoryczne, a także staże w instytucjach państwowych (np. w Sądzie Najwyższym, Narodowym Banku Polskim, czy urzędach marszałkowskich), w pozarządowych oraz prywatnych. Dodatkowo program umożliwia jego uczestnikom udział w zajęciach z przygotowania i realizacji projektów społecznych oraz pracy zespołowej.

W 2016 roku uruchomiono nową ścieżkę – Kirkland Research Program. Jest to oferta jednosemestralnych staży badawczo-naukowych dla osób z ugruntowaną pozycją akademicką z krajów objętych programem. Podczas indywidualnej pracy pod kierunkiem opiekuna naukowego stażysta przygotowuje artykuł naukowy.

Rokrocznie w programie uczestniczy około 45 stypendystów. W latach 2000-2020 program ukończyło 880 osób z 13 krajów, w tym 484 z Ukrainy, z Białorusi – 157, z Gruzji – 58, z Rosji – 56, z Armenii – 34, z Mołdawii – 24, z Kazachstanu – 22, z Litwy – 12, ze Słowacji – 10, z Azerbejdżanu – 10, z Kirgistanu – 10, z Uzbekistanu – 2, z Tadżykistanu – 1 osoba.

Najpopularniejszym kierunkiem wśród stypendystów są ekonomia i zarządzanie oraz prawo. Dużym zainteresowaniem cieszą się także nauki społeczne, dziennikarstwo, nauki polityczne i stosunki międzynarodowe. Najliczniejszą grupę zawodową stanowili pracownicy wyższych uczelni oraz urzędnicy i eksperci.

Po zakończeniu programu z jego absolwentami utrzymywany jest regularny kontakt, między innymi dzięki biuletynowi, zjazdom absolwentów oraz poprzez stronę internetową. Zjazdy absolwentów, odbywające się co kilka lat, służą podtrzymywaniu więzi ich uczestników z Polską oraz między sobą, a także nawiązywaniu nowych kontaktów. Są również okazją do pogłębienia wiedzy Kirklandystów o Polsce, Unii Europejskiej oraz do dyskusji na temat możliwych kierunków przemian w krajach regionu. Byli stypendyści korzystają ze wsparcia Koordynatora Projektów Poststypendialnych, którego rolą jest pomoc absolwentom w utrzymywaniu kontak-

tów z Polską, a także w podejmowaniu przez nich wspólnych przedsięwzięć, takich jak krajowe stowarzyszenia absolwentów.

W 2020 roku, ze względu na pandemię koronawirusa, większość działań programu, na przykład spotkania integracyjno-merytoryczne stypendystów, czy staże zawodowe, została zrealizowana w formule zdalnej.

Ograniczenia pandemiczne spowodowały, że zrezygnowano z organizacji jubileuszu 20-lecia programu, którego głównym wydarzeniem miał być zjazd Kirklandystów zaplanowany na maj. Wszystkie spotkania absolwentów odbyły się online, wzięło w nich udział łącznie ponad 150 osób.

W latach 2001-2013 Realizatorem Programu była Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta. Następnie, do roku

2016, program był realizowany przez Fundację Edukacja dla Demokracji.

Od roku 2017 część stypendiów w ramach Programu Kirklanda jest finansowanych ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

880

osób z 13 krajów ukończyło Program Kirklanda w latach 2000-2020. Rokrocznie uczestniczy w nim około 45 stypendystów.

PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

15.734.315 USD

w tym 601.119 USD w 2020 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

» Fundacja Edukacja dla Demokracji

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.programrita.org

➤ **Rozpoczęty w 2000 roku program jest skierowany do organizacji pozarządowych, które chcą dzielić się polskimi doświadczeniami w zakresie przemian społeczno-gospodarczych z partnerami w krajach Europy Wschodniej, a także Kaukazu Południowego i Azji Środkowej.**

Przez otwarte konkursy grantowe dla polskich organizacji pozarządowych, przyznawane są dotacje na projekty mające na celu przekazywanie polskich doświadczeń, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, pomocy społecznej, przekształceń w samorządzie terytorialnym, reformy edukacji oraz

funkcjonowania wolnych mediów. Maksymalna wysokość dotacji wynosi 60 tysięcy złotych. Rocznie przyznawanych jest około 30 grantów.

W ramach programu organizacje mogą również ubiegać się o małe granty wyjazdowe na konsultację projektu

z partnerem zagranicznym przed złożeniem wniosku, na wzmocnienie współpracy z organizacją partnerską, czy też ewaluację zrealizowanego już projektu. W ramach specjalnej ścieżki grantowej dotacje z programu „RITA” mogą być dofinansowaniem większego przedsięwzięcia, na które organizacja otrzyma dotację z innych źródeł – polskich lub zagranicznych. Projekty muszą być zbieżne pod względem obszaru geograficznego i tematycznego z celami i zakresem programu „RITA”.

Ponadto, w ramach programu, polskim organizacjom pozarządowym i szkołom oferowane są szkolenia oraz wsparcie eksperckie, a także pomoc w ustanawianiu kontaktów i rozwoju współpracy z zagranicznymi partnerami. Co dwa lata pod hasłem „Ambasadorzy Przemian w Regionie” odbywa się spotkanie grantobiorców programu „RITA”. Wymianie informacji między organizacjami i liderami społecznymi służy także portal społecznościowy civicportal.org. W jego ramach działa platforma e-learningowa, na której oferowane są szkolenia dla polskich i zagranicznych NGOs.

Główny konkurs grantowy jest ogłaszany dwa razy w roku. Aplikacje można składać do połowy marca oraz do połowy października. Z kolei wnioski na granty wy-

jazdowe oraz o dofinansowanie większych projektów przyjmowane są na bieżąco, do wyczerpania środków.

Pomimo ograniczeń pandemicznych, w 2020 roku udało się kontynuować współpracę w ramach partnerstw międzynarodowych. Część działań programu odbyła się w formule zdalnej, między innymi spotkania z wnioskodawcami i beneficjentami, a także niektóre aktywności w ramach realizowanych projektów z partnerami z Regionu.

W latach 2000-2020 w programie „RITA” dofinansowano 1092 projekty.

1 092

projekty służące przekazywaniu polskich doświadczeń, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, działań społecznych, przekształceń w samorządzie terytorialnym, reformy edukacji oraz funkcjonowania wolnych mediów dofinansowano w programie „RITA” w latach 2000-2020.

STUDY TOURS TO POLAND (STP)

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

7.149.544 USD

w tym 295.472 USD w 2020 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

► Fundacja Liderzy Przemian

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.studytours.pl

- **Uruchomiony w 2004 roku program wizyt studyjnych do Polski skierowany jest do aktywnych studentów i profesjonalistów z Europy Wschodniej oraz innych krajów postkomunistycznych. Cel programu to przybliżenie realiów Polski, a także Unii Europejskiej, a jednocześnie nawiązanie i rozwój zawodowych i osobistych kontaktów pomiędzy młodymi liderami ze Wschodu a ich polskimi gospodarzami.**

Oferta dla studentów obejmuje kilkunastodniowe wizyty studyjne w Polsce; mogą w nich brać udział osoby w wieku od 18 do 21 lat z Białorusi, Mołdawii, Ukrainy i Federacji Rosyjskiej (obecnie z obwodu kalininogradzkiego, nowogrodzkiego, leningradzkiego i Sankt-Petersburga, a także z Moskwy i Woroneża). Studenci mają okazję poznać polskie środowiska akademickie, organizacje obywatelskie, spotkać się z liderami życia publicznego, wziąć udział w wykładach, warsztatach, seminariach i imprezach kulturalnych.

Studenci aplikują do udziału w programie indywidualnie. Wizyty odbywają się w mieszanych kilkunastoosobowych grupach z różnych państw, dwa razy do roku – wiosną i jesienią. Są prowadzone przez doświadczonych polskich organizacje pozarządowe, wyłaniane w drodze otwartego konkursu. Koordynatorem wizyt studenckich jest Fundacja „Borussia” z Olsztyna.

Oferta dla profesjonalistów jest skierowana do przedstawicieli samorządów lokalnych, administracji rządowej, centralnych instytucji państwowych, organizacji pozarządowych, mediów, sektora edukacji oraz innych grup zawodowych z Europy Wschodniej, a także z krajów Kaukazu Południowego i Azji Środkowej. Wizyty, których profil oparty jest na dzieleniu się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji oraz integracji europejskiej, prowadzone są we współpracy z polskimi organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami administracji centralnej i samorządowej.

Od 2014 roku, po wydarzeniach na Majdanie, szczególny nacisk w kontaktach z Ukrainą jest położony na przekazywanie polskich doświadczeń osobom biorącym aktywny udział we wdrażaniu reformy samorządowej, a także w działaniach związanych z integracją Ukrainy ze strukturami europejskimi. W latach 2004-2020 w wizytach studyjnych do Polski wzięło udział 6557 obywateli Ukrainy: 4465 profesjonalistów i 2092 studentów.

Rekrutacja uczestników wizyt studyjnych dla profesjonalistów poprzedzona jest listem intencyjnym kierowanym do biura programu „STP” w Warszawie od zainteresowanych instytucji i organizacji partnerskich z krajów regionu lub od polskich organizacji pozarządowych i innych instytucji.

Łącznie, w latach 2004-2020, w wizytach studyjnych uczestniczyło 10 327 osób, w tym 3523 studentów i 6804 profesjonalistów reprezentujących różne środowiska. Corocznie Polskę odwiedza ponad 300 profesjonalistów i ponad 200 studentów.

W ramach programu Fundacja wspiera Warszawską Letnią Akademię Euro-Atlantycką (WEASA) – inicjatywę, będącą wspólnym przedsięwzięciem PAFW, The German Marshall Fund of the United States oraz Fundacji Centrum Europejskie Natolin. Oferta dwutygodniowych zajęć Akademii – prowadzonych w oparciu o kampus natoliński – skierowana jest do ekspertów z krajów Partnerstwa Wschodniego, takich jak analitycy, doradcy polityczni i rządowi, pracownicy think tanków i NGOs, urzędnicy służby cywilnej, czy dziennikarze. W latach 2013-2016 zakres tematyczny Akademii obejmował transformację systemową, integrację europejską i relacje transatlantyczne, a od 2017 roku tematem wiodącym WEASA są wyzwania cyfrowe, zwłaszcza bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni. Ósma edycja WEASA, której hasłem przewodnim było „Public Speech, Private Platforms” przeprowadzona została w formie webinarium i spotkań online. Łącznie, w ośmiu edycjach WEASA (2013-2020), wzięło udział 374 osób z krajów Partnerstwa Wschodniego oraz (od 2017 roku) z Bałkanów Zachodnich, w tym: 38 osób z Armenii, 29 z Azerbejdżanu, 34 z Białorusi, 70 z Gruzji, 34 z Mołdawii, 107 z Ukrainy.

Ze względu na pandemię COVID-19 i związane z nią ograniczenia, w marcu minionego roku zawieszono organizację wizyt studyjnych do Polski w ramach „STP”. Kontakt z osobami zainteresowanymi oraz absolwentami programu (studentami i profesjonalistami) jest utrzymywany w formule zdalnej.

10 327

osób, w tym studenci i profesjonaliści reprezentujący różne środowiska, uczestniczyło w wizytach studyjnych w latach 2004-2020. Corocznie Polskę odwiedza ponad 300 profesjonalistów i ponad 200 studentów.

MONITORING, EWALUACJE, ANALIZY (MEVA)

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

2.434.292 USD

w tym 144.270 USD w 2020 roku.

➤ **Rozpoczęty w 2005 roku program jest przedsięwzięciem o charakterze ekspercko-badawczym. Ma na celu prowadzenie stałych prac analitycznych służących maksymalizowaniu efektywności programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Wypracowywane w ramach programu metody oraz uzyskiwane wyniki analiz służą także innym organizacjom pozarządowym w podejmowanych przez nie działaniach.**

Prowadzone analizy pomagają między innymi w określaniu, na ile zdefiniowane wcześniej w programach PAFW cele, podjęte działania i osiągane rezultaty odpowiadają na istniejące potrzeby i problemy, zwłaszcza w odniesieniu do lokalnych społeczności, a także w zakresie równania szans edukacyjnych oraz ogólnej poprawy jakości edukacji.

Wyniki badań ewaluacyjnych programów PAFW, takich jak „Działaj Lokalnie”, „Uniwersytety Trzeciego Wieku”, czy „Szkoła Edukacji PAFW i UW”, służą Fundacji zarówno do określania przyszłych inicjatyw programowych, jak i modyfikacji tych istniejących. Jednym z założeń programu „MEVA” jest monitorowanie zakończonych przez PAFW przedsięwzięć pod kątem trwałości osiągniętych rezultatów.

Potencjalne działania PAFW są rozpatrywane w kontekście istniejących i przewidywanych potrzeb społecznych. W tym celu prowadzi się badania określonych grup – np. młodzieży, bibliotekarzy, czy pracowników organizacji pozarządowych – i testuje nowe inicjatywy. Przykładem może być badanie kluczowych trendów oddziałujących na aktywność społeczną mieszkańców małych miast i wsi oraz ich wpływu na sposób sprawowania lokalnego przywództwa, przeprowadzone w 2019 roku w ramach programu „Liderzy PAFW”, czy też analiza wpływu Programu Rozwoju Bibliotek na jego uczestni-

ków w porównaniu z bibliotekami i społecznościami, które w tym programie nie uczestniczyły. W 2020 roku część analiz i ewaluacji (między innymi w „Działaj Lokalnie” i Programie Rozwoju Bibliotek) ukierunkowana została na identyfikację problemów, z jakimi spotkały się organizacje podczas pandemii, tak aby dostosować działania w ramach tych przedsięwzięć do zmieniających się warunków. Ponadto przeprowadzono prace analityczne pod kątem możliwości włączenia się PAFW oraz organizacji z nią współpracujących w działania edukacyjne oraz animujące lokalne społeczności na rzecz ochrony środowiska i klimatu. Utworzono także roboczą Grupę ds. Wyzwań Cyfrowych, której sekretariat mieści się w Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Skupia ona przedstawicieli Realizatorów Programów PAFW służąc wymianie wiedzy i doświadczeń między środowiskiem eksperckim i organizacjami pozarządowymi tworzącymi Grupę w celu lepszego zrozumienia zagrożeń (m.in. dezinformacja) i szans (m.in. edukacyjnych) płynących z ciągłego rozwoju technologii cyfrowych i wynikających z niego zmian w funkcjonowaniu społeczeństw. Grupa skupi się na prowadzeniu działalności badawczej ukierunkowanej na uzupełnianie istniejących luk w rozumieniu wyzwań cyfrowych. Wyniki badań mają służyć dalszemu jej rozwojowi jak również stanowić otwarte źródło wiedzy dla osób i instytucji nie wchodzących w skład Grupy.

Poprzez program „MEVA” analizowane są także wzajemnie się uzupełniające i wzmacniające elementy bieżących programów PAFW w celu podniesienia jakości oraz efektywności fundacyjnych działań. Do takich projektów należy „Ewaluacja do kwadratu”, inicjatywa służąca rozwojowi kultury ewaluacji w środowisku organizacji współpracujących z PAFW, w ramach której powstał poradnik „Ewaluacja – jak to się robi?”. Odbywają się również cykliczne seminaria dotyczące badań ewaluacyjnych. Projekt szczególny stanowi badanie „Oddziaływanie na kapitał społeczny w społecznościach PAFW” (tzw. „BOX”), dzięki któremu stworzono i przetestowano zestaw metod i technik badawczych, pozwalających na określenie zmian w poziomie kapitału społecznego w wyniku oddziaływania fundacyjnych programów na małe społeczności.

Poprzez program „MEVA” PAFW wspiera Fundację „Stocznia” (której jednym ze współzałożycieli jest PAFW); „Stocznia” pełni jednocześnie rolę realizatora istotnej części programu „MEVA”.

Potencjalne działania PAFW są rozpatrywane w kontekście istniejących i przewidywanych potrzeb społecznych. W tym celu prowadzi się badania określonych grup – np. młodzieży, bibliotekarzy, czy pracowników organizacji pozarządowych – i testuje nowe inicjatywy.

Ludzie, projekty, inicjatywy

ENGLISH TEACHING	
› „Thank you for the chocolate” – czyli słodkie strony nauki języka angielskiego	41
RÓWNAĆ SZANSE	
› Drukują w 3D – przeciwdziałają pandemii	42
STYPENDIA POMOSTOWE	
› Stypendystka pomostowa na stażu w CERN	43
PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI	
› „Zmontuj wiedzę na odległość”	44
SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW	
› Obserwacja w pracy nauczyciela	45
UNIWERSYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)	
› „Fabryka pomysłów” w Skierniewicach	46
WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	
› Kursodrom – e-learning dla zarządzających NGO w nowej odsłonie	47
DZIAŁAJ LOKALNIE	
› W Żywcu działają ekologicznie i z pasją	48
SEKTOR 3.0	
› Nagroda „Sektor 3.0” dla fundacji Virtual Dream	49
LOKALNE PARTNERSTWA PAFW	
› „Wirtualna przestrzeń S.O.W.A”	50
PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK	
› XI Ogólnopolski Kongres Bibliotek: „Biblioteka – dzieje się!”	51
PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)	
› Polsko-Kazachskie Regionalne Centrum Edukacji Bezpieczeństwa i Ratownictwa	52
STUDY TOURS TO POLAND (STP)	
› Webinaria „Absolwenci Absolwentom”	53

ENGLISH TEACHING

„THANK YOU FOR THE CHOCOLATE” – CZYLI SŁODKIE STRONY NAUKI JĘZYKA ANGIELSKIEGO

> Pandemia koronawirusa spowodowała konieczność izolacji społecznej, ale nie powstrzymała Ambasadorów Programu „English Teaching” przed doskonaleniem umiejętności językowych u polskich uczniów.

Anna Krzemińska-Kaczyńska, wraz z edukatorami WorldLINK Foundation, zorganizowała cykl zajęć „Thank you for the chocolate” dla uczniów Szkoły Podstawowej im. Henryka Sułkowskiego w Sadkach (woj. kujawsko-pomorskie). Na przykładzie historii łańcucha zależności niezbędnego do wyprodukowania czekolady, uczestnicy warsztatów mogli dowiedzieć się, czym jest edukacja globalna i jakich kompetencji wymaga, a także jak i dlaczego warto uczyć się języka angielskiego.

„Gdy wybuchła pandemia mieliśmy dwa wyjścia – czekać na powrót do normalności lub szukać alternatywnych rozwiązań. Bezczynność nie wchodziła w grę, w końcu żyjemy w globalnej wiosce i mamy do dyspozycji coraz lepsze technologie. Postanowiliśmy dostosować nasz program do realizacji w formule online” – mówi Anna Krzemińska-Kaczyńska, Prezes Zarządu i założycielka WorldLINK Foundation.

„Nie było to łatwe, bo przez ostatnie tygodnie ciągle siedzimy przed ekranami komputerów. Ale warto było. Warsztaty okazały się bardzo ciekawe, dowiedziałam się

dużo nowych rzeczy o edukacji globalnej. Na lekcjach w szkole nie robię tyle notatek. Przy okazji sprawdziłam swój angielski i jestem naprawdę zadowolona. Zaczynam myśleć o studiach za granicą!” – podsumowuje Lidia, jedna z uczestniczek.

Co takiego zaciekało uczniów? Tematy istotne, ale często pomijane w szkole: jak funkcjonuje świat w formie globalnej wioski? Jak wygląda nauka w innych krajach? Czy mogę dowolnie ukierunkować własny rozwój osobisty? Jak mam możliwości kontynuacji nauki za granicą i co jest mi do tego potrzebne? Jak radzić sobie z organizacją czasu, automotywacją i przekonaniem innych? To wybrane zagadnienia z kilku sesji, w jakich udział wzięli uczniowie.

Ambasadorka Programu „ET” zaprosiła do udziału w zajęciach także młodzież z innych szkół. Łącznie w cyklu zajęć Anny Krzemińskiej-Kaczyńskiej z udziałem Natashy Sharmy, dyrektor ds. komunikacji w WorldLINK Foundation, wzięło udział ponad 100 osób; uczniów i nauczycieli języka angielskiego.

”

Gdy wybuchła pandemia mieliśmy dwa wyjścia – czekać na powrót do normalności lub szukać alternatywnych rozwiązań. Bezczynność nie wchodziła w grę, w końcu żyjemy w globalnej wiosce i mamy do dyspozycji coraz lepsze technologie.

—
Anna Krzemińska-Kaczyńska
Ambasadorka Programu „English Teaching”

RÓWNAĆ SZANSE

DRUKUJĄ W 3D – PRZECIWDZIAŁAJĄ PANDEMII

> Bardzo dobrym przykładem, jak niektóre projekty realizowane w programach PAFW bezpośrednio wpisały się w działania pomocowe w trakcie pandemii jest inicjatywa grupy młodzieży z Pawłoszewa (woj. dolnośląskie), która postanowiła w trudnych czasach wesprzeć służby medyczne i lokalną społeczność produkując przyłbice ochronne.

Inspiracją dla uczestników projektu „Pawłoszewo w 3D? Dlaczego nie?” była ogólnopolska akcja „Drukarze dla szpitali”.

Na potrzeby realizacji projektu, którego celem było zaprojektowanie oraz wykonanie przez młodzież makiet budynków Pawłoszewa, zakupiono drukarkę 3D. Młodzi ludzie zaadaptowali dostępny w Internecie projekt modelowania daszków do przyłbic. Przy wyborze modelu przyłbicy kierowali się wytycznymi Sanepidu. Do produkcji zakupiono folie PET, gumki do daszków oraz filament do drukarki 3D – z pomocą przyszli harcerze oraz lokalni przedsiębiorcy.

Wykonanie jednego daszka trwa aż 4,5 godziny. Przyłbice należy drukować z filamentów PET lub Easy PET, ponieważ są łatwe w dezynfekcji. Wydruki muszą być sprężyste. „Od lekarzy i ratowników dostajemy bardzo pozytywny odzew. Niejednokrotnie słyszeliśmy, że te przyłbice są dużo lepsze od tych, które standardowo kupują szpitale dla personelu” – twierdzą z dumą uczestnicy projektu. Sami opracowali instrukcję

odkazywania sprzętu, aby mógł bezpiecznie służyć przez dłuższy czas.

Pierwsza partia przyłbic została dostarczona do Oddziału Pogotowia Ratunkowego w Wołowie, druga do szpitala w Brzegu Dolnym. Kolejne przyłbice przekazano innym osobom: sprzedawczyni w sklepie spożywczym, urzędnicze w samorządzie oraz sprzedawcy na stacji benzynowej. Przyłbice, w połączeniu, z масечкa-mi, bardzo dobrze spełniły swoją rolę chroniąc przed zarażeniem koronawirusem.

Uczestnicy projektu otrzymali wiele podziękowań, m.in. od starosty wołowskiego, który napisał, że jest pod wrażeniem zaangażowania w sprawy na rzecz lokalnej społeczności i rozwoju takiej inicjatywy na terenie powiatu. „Cieszy nas każda godzina druku 3D, pomoc, którą oferują nam zwykli ludzie i radość tych, którzy nasze przyłbice mają otrzymać. Drukujemy dobro, czyż nie? Nasz projekt powinien zmienić nazwę na „Dobro w 3D? Dlaczego nie?” – z uśmiechem mówią liderzy inicjatywy z Pawłoszewa.

”

Cieszy nas każda godzina druku 3D, pomoc, którą oferują nam zwykli ludzie i radość tych, którzy nasze przyłbice mają otrzymać. Drukujemy dobro, czyż nie?

—
młodzież z Pawłoszewa

STYPENDIA POMOSTOWE

STYPENDYSTKA POMOSTOWA
NA STAŻU W CERN

Aleksandra Bartkowska jest absolwentką Politechniki Warszawskiej. W Programie Stypendiów Pomostowych uzyskała wsparcie na I roku studiów oraz stypendium językowe. Jako absolwentka była aktywnie zaangażowana w warsztaty dla stypendystów pomostowych „Kariera i rynek pracy” i konferencję „Naukowy Start”. Od kwietnia 2019 r. do maja 2020 r. przebywała na stażu w Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych (CERN) w ramach programu Technical Studentship.

„Będąc członkinią grupy Vacuum, Surface and Coatings (VSC) zajmującą się systemami próżni dla akceleratorów cząstek oraz detektorów, pracowałam w sekcji Surface, Chemistry and Coatings (SCC), której zadaniem jest nakładanie powłok, obróbka powierzchniowa, analiza powierzchni, a także analiza chemiczna materiałów stosowanych w akceleratorach cząstek oraz detektorach” – wyjaśnia Aleksandra Bartkowska.

Do jej zadań należało m.in.: nakładanie powłok z niobu na podłoże z miedzi metodą wysokoenergetycznego impulsowego napylania magnetronowego – HiPIMS (z ang. High-power impulse magnetron sputtering) przy zastosowaniu szerokiego spektrum parametrów oraz badanie zawartości gazów resztkowych w wytworzonych warstwach metodą ablacji laserowej, korzystając z lasera excimerowego oraz spektrometrii mas.

Ponadto, w ramach stażu, uczestniczyła w licznych seminariach i wykładach dotyczących badań prowadzonych w Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych oraz perspektyw rozwoju tej organizacji.

„To było niesamowite doświadczenie, bogate w nowe informacje, pozwalające na naukę nowatorskich, unikalnych technik badawczych i poznanie ogromnego, międzynarodowego środowiska naukowców z wielu części świata. Mogłam na własne oczy zobaczyć na jakich zasadach funkcjonuje tak wielka organizacja naukowa. Poznałam wiele młodych, zaangażowanych w naukę osób z którymi szybko się zaprzyjaźniłam i wierzę, że będą to przyjaźnie na długie lata” – twierdzi Aleksandra.

”

To było niesamowite doświadczenie, bogate w nowe informacje, pozwalające na naukę nowatorskich, unikalnych technik badawczych i poznanie ogromnego, międzynarodowego środowiska naukowców z wielu części świata.

Aleksandra Bartkowska
stypendystka

PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI

„ZMONTUJ WIEDZĘ NA ODLEGŁOŚĆ”

➤ **Studenci-wolontariusze działający w ramach programu „PROJEKTOR – Wolontariat Studencki” postanowili odciążyć rodziców pracujących w domu w czasie pandemii i opiekujących się dziećmi. Temu służyła akcja „Zmontuj wiedzę na odległość”, która trwała od kwietnia do czerwca 2020 r.**

„Każdy z nas ma różne doświadczenia i zupełnie różne pasje. Chcieliśmy podzielić się nimi w tym trudnym czasie” – mówi Aleksandra Skorżyńska-Surowiec z Biura Programu „PROJEKTOR – Wolontariat Studencki”.

Ideą akcji było zmotywowanie dzieci do nauki w formie krótkich filmów i prezentacji video. Studenci stworzyli materiały multimedialne w pięciu obszarach tematycznych: człowiek i społeczeństwo, czas wolny i animacja, nauka i technika, kultura i sztuka oraz zdrowie i sport, zachęcające uczniów do samodzielnej pracy, z rodzicami lub z rodzeństwem.

Osoby, które nie miały doświadczenia w pracy przed kamerą mogły skorzystać z porad Weroniki Madejek i Marty Chornej – inicjatorek akcji.

„Zebraliśmy materiały filmowe, a potem – po weryfikacji – opublikowaliśmy je w Internecie. Następnie wysłaliśmy informację o akcji do zainteresowanych: dzieci i młodzieży a także do rodziców i nauczycieli” – wyjaśnia Aleksandra Skorżyńska-Surowiec.

W efekcie akcji powstało 28 filmów o różnej tematyce. Wszystkie są dostępne na stronie <https://montujemywiedze.projektor.org.pl> oraz na kanale Youtube #MontujemyWiedze oraz YouTube Kids. Akcja cieszyła się dużą popularnością w mediach społecznościowych – łączny zasięg na Facebooku wyniósł blisko pół miliona odbiorców.

”

Każdy z nas ma różne doświadczenia i zupełnie różne pasje. Chcieliśmy podzielić się nimi w tym trudnym czasie.

—
Aleksandra Skorżyńska-Surowiec
program „PROJEKTOR
– Wolontariat Studencki”

SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW

OBSERWACJA W PRACY NAUCZYCIELA

➤ Szkoła Edukacji Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Uniwersytetu Warszawskiego uczy bycia uważnym nauczycielem. Pomaga dostrzegać i doceniać silne strony zarówno u uczniów, jak i u samego siebie. O tym, jak istotna jest obserwacja w pracy nauczyciela mówi absolwentka SE Aleksandra Korba.

„W Szkole Edukacji dowiedziałam się, że obserwacja jest najczęściej stosowaną w szkole metodą badawczą i diagnostyczną. Dzięki uczestnictwu w warsztatach i praktykach psychologiczno-pedagogicznych, jestem przygotowana do samodzielnego prowadzenia obserwacji wśród uczniów” – twierdzi Aleksandra Korba.

Wnikliwa obserwacja umożliwia nauczycielowi wybór metod uczenia, dostosowania ich do potrzeb uczniów i sprawdzenia ich skuteczności. Jednak dla początkującego nauczyciela, który koncentruje się na prowadzeniu lekcji, tłumaczy zagadnienia, odpowiada na pytania uczniów, śledzi ich zachowania, trudne jest skupienie uwagi na własnych reakcjach. Dlatego tak ważne jest uczenie się, jak to robić. W Szkole Edukacji odbywa się

to podczas praktyk, gdy lekcję prowadzi inny nauczyciel – doświadczony mentor. Przyglądając się drugiej osobie przyszły pedagog może dowiedzieć, co czyni dobrze, a nad czym musi jeszcze popracować.

Metoda obserwacji jest ważna na każdym etapie pracy nauczyciela. „Dla mnie kluczowym elementem nauki w Szkole Edukacji było zdobycie umiejętności i narzędzi, by ten proces jak najlepiej wykorzystać. Widzę, że to przynosi efekty nie tylko moim uczniom, ale i mnie samej – dzięki temu wiem, w którym kierunku powinnam się rozwijać i co robić by każdego dnia być coraz lepszym nauczycielem” – podsumowuje absolwentka Szkoły Edukacji.

”

W Szkole Edukacji dowiedziałam się, że obserwacja jest najczęściej stosowaną w szkole metodą badawczą i diagnostyczną.

Aleksandra Korba

nauczycielka, absolwentka Szkoły Edukacji PAFW i UW

UNIwersytety Trzeciego Wieku (UTW)

„FABRYKA POMYSŁÓW” W SKIERNIEWICACH

> Nazwa tego międzypokoleniowego projektu, którego pomysłodawcami byli animatorzy społeczni Zofia Cieślak, inicjatorka i przewodnicząca Klubu Seniora Rawka oraz Tomasz Staroń, nauczyciel i instruktor teatralny, nawiązuje do historii Skierniewic, a konkretnie do nieczynnej już fabryki konstrukcji stalowych Rawent.

likwidacja w 2002 roku zakładu Rawent, wokół którego przez dekady skupiało się życie mieszkańców, w większości jego pracowników, wpłynęła na nich bardzo negatywnie, zwłaszcza, że nastąpiła w chwili, gdy zbliżali się oni do wieku emerytalnego. To rodziło marazm, sprawiało, że ludzie nie ruszali się z domów, zwłaszcza że osiedle zakładowe jest oddalone od miasta i ośrodków kultury. Z biegiem czasu na osiedlu Rawka pozostali głównie ludzie starsi.

Inicjatorzy „Fabryki pomysłów” chcieli pobudzić życie społeczne, zaangażować seniorów w nowe aktywności i przywrócić pamięć o świetności dzielnicy. Dzięki konsultacjom ze starszymi mieszkańcami powstał pomysł zorganizowania pikniku z wystawą zdjęć z czasów funkcjonowania fabryki, koncertem piosenek z lat PRL-u oraz spektaklem teatralnym o życiu w tamtych czasach. „Chcieliśmy przede wszystkim wyciągnąć seniorów z domu po to, aby na swoim osiedlu mogli mieć własne święto.

sne święto” – tłumaczy Zofia Cieślak. „Punktem wspólnym wszystkich działań były wspomnienia z minionych czasów. Na ich podstawie przygotowaliśmy przedstawienie i wystawę fotograficzną” – dodaje Tomasz Staroń.

Mimo pandemii projekt spotkał się z entuzjazmem skiernowickiej społeczności z osiedla Rawka. Podczas cyklu warsztatów teatralnych, wokalnych i rękodzielniczych starsi mieszkańcy przygotowywali spektakl teatralno-muzyczny w formie filmu „W krzywym zwierciadle PRL-u”, wystawę zdjęć z czasów funkcjonowania fabryki „A wszystko zaczęło się od Rawentu” oraz wystawę rękodzieła „Barwne cudeńka”. Działania pozwoliły zarówno starszym i młodszym mieszkańcom osiedla przenieść się w przeszłość, u starszego pokolenia wciąż żywą w pamięci.

I co także istotne - „Fabryka pomysłów” stała się lokalnym punktem kolejnych inicjatyw społecznych.

”

Chcieliśmy przede wszystkim wyciągnąć seniorów z domu po to, aby na swoim osiedlu mogli mieć własne święto.

Zofia Cieślak

animatorka społeczna,
przewodnicząca Klubu Seniora Rawka

WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

KURSODROM – E-LEARNING DLA ZARZĄDZAJĄCYCH NGO W NOWEJ ODSŁONIE

> Kursodrom powstał w 2013 roku w ramach programu „Menedżerowie NGO” („PROMENGO”) realizowanego przez Fundację Akademię Organizacji Obywatelskich (FAOO). Z platformy, umożliwiającej zdalną naukę, korzystają głównie menedżerowie oraz specjaliści z organizacji pozarządowych zainteresowani podnoszeniem swoich kwalifikacji.

W 2020 roku platforma e-learningowa przeszła zmiany i jest obecnie dostępna w nowej odsłonie. „Zmiany dotyczą zarówno grafiki, jak i sposobów katalogowania oraz prezentowania materiałów. Serwis jest teraz bardziej przejrzysty i przyjazny dla użytkownika, ale to nie jedyny powód do odwiedzenia Kursodromu” – uważa Lidia Kuczmierowska, Prezes FAOO. „Zauważyliśmy, że wiele osób postanowiło wykorzystać okres pandemii do podniesienia swoich kompetencji. Kursodrom jest dla nich idealnym miejscem do samodzielnej nauki” – wskazuje.

Fundraising, zarządzanie organizacją i zasobami ludzkimi, rozwój osobisty, nowe technologie w NGO – to tylko część zagadnień, które możemy poznawać dzięki Kursodromowi. Do dyspozycji jest 70 rozbudowanych kursów,

ponad 30 poradników oraz ponad 180 multimedialnych materiałów edukacyjnych. Na zakończenie można wykonać test i uzyskać certyfikat ukończenia. Dotychczas otrzymało go ponad 2,5 tysiąca osób.

Kursodrom ma już ponad 6 tysięcy zarejestrowanych użytkowników, a każdego roku ta liczba zwiększa się średnio o tysiąc.

„Platforma e-learningowa była projektowana głównie jako przestrzeń do edukacji osób z organizacji pozarządowych, ale otwarta jest także na inne środowiska. Dzięki analizie profilu użytkowników Kursodromu wiemy, że korzystają z niego również pracownicy szkół i uczelni, samorządowcy oraz przedsiębiorcy” – podsumowuje Lidia Kuczmierowska.

”

Zauważyliśmy, że wiele osób postanowiło wykorzystać okres pandemii do podniesienia swoich kompetencji. Kursodrom jest dla nich idealnym miejscem do samodzielnej nauki.

—
Lidia Kuczmierowska
Prezes Fundacji Akademia
Organizacji Obywatelskich

DZIAŁAJ LOKALNIE

W ŻYWCU DZIAŁAJĄ EKOLOGICZNIE I Z PASJĄ

> Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 2 „działaMY z PASJĄ” w Żywcu (woj. śląskie) wyzwoliło społeczną energię lokalnej społeczności realizując w 2020 roku projekt, w ramach którego dzieci i młodzież wraz z mieszkańcami dzielnicy Oczkowo stworzyli wymarzony ogród ekologiczny wraz ze szklarnią.

To pierwsza inicjatywa naszego Stowarzyszenia. Działania o charakterze ekologicznym stanowiły doskonały punkt wyjścia do rozpoczęcia współpracy ze środowiskiem lokalnym. To także oferta spędzenia wolnego czasu dla dzieci i młodzieży angażująca również społeczność lokalną w rozmaite działania, które łagodziły negatywne skutki izolacji społecznej, spowodowanej pandemią – wyjaśnia Joanna Górna, Prezes Stowarzyszenia „działaMY z PASJĄ”.

W ramach projektu wytyczono również szlak dziewiętnastu ekologicznych miejsc w Żywcu, ważnych dla historii i kultury regionu. Powstała mapa turystyczna tego szlaku. Z zachowaniem zasad bezpieczeństwa zorganizowano też warsztaty plastyczno-ekologiczne, w tym zajęcia

z makramy, szycia toreb z resztek zużytych materiałów, zdobienia eko-doniczek oraz szydełkowania.

Podczas akcji „Na tropie śmieci” mieszkańcy Oczkowa sprząтали swoją dzielnicę. „Strzałem w dziesiątkę był konkurs połączony ze szkolną wystawą ‘Cuda z recyklingu’, w którym dzieci nadawały śmieciom ‘drugie życie’ wykazując się ogromną kreatywnością w tworzeniu wymyślnych form” – z entuzjazmem opowiada Joanna Górna.

Projekt cieszył się dużym zainteresowaniem wśród lokalnej społeczności Oczkowa – wzięło w nim udział ponad 300 osób. Wspólne działania zintegrowały mieszkańców tej dzielnicy Żywca i dały impuls do kolejnych inicjatyw społecznych.

”

To oferta spędzenia wolnego czasu dla dzieci i młodzieży angażująca również społeczność lokalną w rozmaite działania, które łagodziły negatywne skutki izolacji społecznej, spowodowanej pandemią.

Joanna Górna

Prezes Stowarzyszenia „działaMY z PASJĄ”

SEKTOR 3.0

NAGRODA „SEKTOR 3.0” DLA FUNDACJI VIRTUAL DREAM

> 40 tysięcy zł otrzymał Piotr Łój, założyciel fundacji Virtual Dream – zwycięzca w tegorocznej edycji Nagrody PAFW „Sektor 3.0”. Kapituła nagrodziła działania fundacji związane z wykorzystywaniem wirtualnej rzeczywistości w hospicjach i domach starości, a także w terapii rehabilitacji osób sparaliżowanych.

Doceniono również działania związane z szybką pomocą w obliczu pandemii. Fundacja Virtual Dream i jej patroni już na samym początku kryzysu zajęli się produkcją przyłbic ochronnych dla pracowników służby zdrowia.

Virtual Dream prowadzi działania innowacyjne w skali światowej wykorzystując wirtualny świat do leczenia i terapii osób sparaliżowanych. „Gogle VR i specjalnie zaprojektowane i nakręcone filmy pomagają w procesie rehabilitacji osób po wypadkach poprzez stymulowanie neuroprzekazników obrazem. Świat VR pomaga również w hospicjach onkologicznych dla dzieci i domach starości, gdzie Virtual Dream spełnia życzenia hospitalizowanych, przenosząc ich do świata, w którym

mogą realizować swoje marzenia bez zwracania uwagi na niedoskonałości własnego ciała” – tłumaczy laureat tegorocznej edycji Nagrody „Sektor 3.0”.

Działania prowadzone przez Piotra Łoja zaowocowały licznymi zaproszeniami na międzynarodowe konferencje w Izraelu, Korei Południowej, czy USA.

Fundacja Virtual Dream współpracowała między innymi z ONZ i Czerwonym Krzyżem w Genewie, jak również z polskimi placówkami medycznymi, między innymi z Warszawskim Uniwersytetem Medycznym, Instytutem Matki i Dziecka i Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu.

”

Virtual Dream spełnia życzenia hospitalizowanych, przenosząc ich do świata, w którym mogą realizować swoje marzenia bez zwracania uwagi na niedoskonałości własnego ciała.

Piotr Łój

założyciel fundacji Virtual Dream,
laureat Nagrody PAFW „Sektor 3.0”

LOKALNE PARTNERSTWA PAFW

„WIRTUALNA PRZESTRZEŃ S.O.W.A”

➤ **„Przestrzeń S.O.W.A”, która powstała w 2012 r. dzięki rewitalizacji zaniedbanego Parku Solidarności w centrum Biłgoraja w ramach inicjatywy Fundacji Fundusz Lokalny Ziemi Biłgorajskiej i grupy partnerów lokalnych, to miejsce działań ludzi Solidarnych, Otwartych, Wolnych i Aktywnych. Samorząd Biłgoraja we współpracy z gminą Zwierzyniec wprowadził Przestrzeń S.O.W.A. do planu zagospodarowania.**

„W związku z sytuacją pandemiczną, która szczególnie wpłynęła na małe lokalne społeczności, postanowiliśmy stworzyć nowe miejsce, ale tym razem w świecie wirtualnym. Powstało studio do montażu i transmisji on-line wyposażone w niezbędny sprzęt” – wyjaśnia Irena Gadaj, prezes FFLZB. „Jest więc przestrzeń, w której w czasie pandemii organizowane są działania programowe lokalnych organizacji pozarządowych oraz kampanie społeczne” – dodaje.

Przykładem jest kampania internetowa zachęcająca do wspierania zbiórki publicznej na stypendia w ramach Biłgorajskiego Funduszu Stypendialnego. „Dzięki kampanii zebraliśmy 6500 zł. Pieniądze zostaną przeznaczone na stypendia dla zdolnej i aktywnej młodzieży” – cieszy się Iwona Dubińska, koordynatorka projektu.

Do działań zorganizowanych w „Wirtualnej przestrzeni S.O.W.A” należy także Internetowy Wieczór Darczyńcy. Impreza ma w Biłgoraju długą tradycję, jednak z uwagi na sytuację pandemiczną tym razem odbyła się w formie zdalnej. Biorą w niej udział przyjaciele i partnerzy Fundacji. „Dochód z tegorocznego wydarzenia wyniósł ponad 22 tysięcy zł. „Cieszymy się, że Internetowy Wieczór Darczyńcy w nowej formule okazał się tak dużym sukcesem” – podsumowuje prezes Fundacji.

Projekt „Wirtualna przestrzeń S.O.W.A.” został zrealizowany w 2020 r. ze środków Funduszu Rozwoju Pracowni Dobra Wspólnego, zrzeszającej alumnów programu, w ramach VII edycji „Lokalnych Partnerstw PAFW”.

”

W związku z sytuacją pandemiczną, która szczególnie wpłynęła na małe lokalne społeczności, postanowiliśmy stworzyć nowe miejsce, ale tym razem w świecie wirtualnym. Powstało studio do montażu i transmisji on-line wyposażone w niezbędny sprzęt.

Irena Gadaj

Prezes Fundacji Fundusz Lokalny
Ziemi Biłgorajskiej

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

XI OGÓLNOPOLSKI KONGRES BIBLIOTEK: „BIBLIOTEKA – DZIEJE SIĘ!”

> Hasło przewodnie tegorocznego, XI Ogólnopolskiego Kongresu Bibliotek, który ze względu na warunki pandemiczne po raz pierwszy odbył się w formule online, nawiązywało do nowej sytuacji w jakiej znalazły się biblioteki – globalnego zatrzymania, hybrydowej rzeczywistości, zmiany priorytetów i konieczności poszukiwania innej formuły działań.

Wydarzenie zgromadziło blisko 800 bibliotekarek i bibliotekarzy, którzy uczestniczyli w panelach i warsztatach z udziałem autorytetów ze świata literatury oraz praktyków związanych z działalnością społeczną i nowymi technologiami. Gościem specjalnym Kongresu był Filip Springer, pisarz i reportażysta.

Kongres otworzyli Joanna Lempart, Dyrektor Programowy PAFW i Jacek Królikowski, Prezes FRIS. „Biblioteka, w nowej odsłonie, działająca hybrydowo, ma do odegrania obecnie bardzo ważną rolę w związku z izolacją spowodowaną pandemią. Pomaga odnaleźć się poprzez dostęp do kultury i czytelnictwa a dzięki temu zmieniać świat na lepsze” – mówił Jacek Królikowski. Pojawiła się również refleksja na temat wyzwań, które stoją przed bibliotekami: tworzenia lokalnej wspólnoty, przywracania lokalnych autorytetów, czy dostępu do wiarygodnych informacji.

Następnie, podczas rozmowy Michała Nogasia, dziennikarza Gazety Wyborczej, z pisarzami: Renatą Lis, Sylwią Chutnik i Wojciechem Szotem, dyskutowano o tym jak literatura opisuje współczesny świat i czy jest społecznie zaangażowana. W dalszej części Kongresu uczestnicy wzięli udział w seminariach prowadzonych przez ekspertów-praktyków, m.in. przedstawicieli NGO, którzy na co dzień zajmują się tematyką społeczną.

Organizatorzy zadbali również o stworzenie wirtualnej strefy spotkań z prelegentami – w wydzielonych „pokojach” konferencyjnych, gdzie uczestnicy mieli szansę na rozmowę z ekspertem w kameralnej atmosferze i pogłębienie wiedzy zdobytej w czasie seminarium. W przerwach między seminariami mogli wziąć udział w wirtualnych spotkaniach „przy kawie” i poznać innych uczestników Kongresu.

”

Biblioteka, w nowej odsłonie, działająca hybrydowo, ma do odegrania obecnie bardzo ważną rolę w związku z izolacją spowodowaną pandemią. Pomaga odnaleźć się poprzez dostęp do kultury i czytelnictwa a dzięki temu zmieniać świat na lepsze.

Jacek Królikowski
Prezes Fundacji Rozwoju
Społeczeństwa Informacyjnego

ZMIANA
WSPARCIE I RELACJE
PRZELACZANIE ON-OFF
HYBRYDOWA RZECZYWISTOŚĆ
NOWA ROLA BIBLIOTEKI
DIALOG I REFLEKSJA
KULTURA I EDUKACJA
ONLINE PRACA ZDALNA
FINANSOWANIE ZMIAN
HIGIENA CYFROWA
WSPÓŁPRACA
ZESPÓŁ

PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)

POLSKO-KAZACHSKIE REGIONALNE CENTRUM EDUKACJI BEZPIECZEŃSTWA I RATOWNICTWA

> Projekt, zrealizowany w 2020 r. przez Europejskie Centrum Sportów i Ratownictwa z Bydgoszczy w partnerstwie z Uniwersytetem Żubanowa w Kazachstanie, miał na celu wzmocnienie kompetencji mieszkańców miasta i regionu Aktobe w zakresie udzielania Pierwszej Pomocy Przedmedycznej (PPP) według standardów Polskiego Czerwonego Krzyża oraz zaleceń Europejskiej Rady Resuscytacji.

Współpraca polsko-kazachska była odpowiedzią na poważny problem, jakim jest powszechny brak wiedzy na temat podstawowych zasad Pierwszej Pomocy Przedmedycznej w Kazachstanie. Na uwagę zasługuje fakt, iż Ministerstwo Zdrowia Kazachstanu wydało specustawę o wyznaczeniu standardów do stosowania PPP, które opierają się m.in. na polskich doświadczeniach w tym zakresie.

W efekcie współpracy polsko-kazachskiej, w ramach projektu, powstało Polsko-Kazachskie Regionalne Centrum Edukacji Bezpieczeństwa i Ratownictwa działające przy Uniwersytecie w Żubanowa w Aktobe. Wyposażono je w niezbędny sprzęt treningowy, m.in. manekiny i defibrylatory treningowe oraz materiały szkoleniowe w języku kazachskim i rosyjskim.

„Przedsięwzięcie spotkało się bardzo dużym zainteresowaniem – chęć udziału w nim zgłosiło ponad 500 osób,

a przeszkolono 165 uczestników szkoleń” – z satysfakcją wskazuje Agnieszka Świeczka, Koordynatorka Projektów w Fundacji Edukacja dla Demokracji. Pozostali chętni zdobywają wiedzę pod okiem kazachskich trenerów z Uniwersytetu Żubanowa wyszkolonych przez polskich ekspertów. Docelowo projekt obejmie swoimi działaniami ok. 30 tysięcy mieszkańców regionu Aktobe, co jest możliwe dzięki zaangażowaniu studentów-wolontariuszy Uniwersytetu Żubanowa.

„Te działania to doskonały przykład skutecznego partnerstwa w programie „RITA”. Ich realizacja nie byłaby możliwa bez zaangażowania partnerów: Ambasady Kazachstanu w Polsce, Wyższej Szkoły Gospodarki, Urzędu Miasta Bydgoszczy i Laerdal Medical Poland” – podkreśla Agnieszka Świeczka.

”

Przedsięwzięcie spotkało się bardzo dużym zainteresowaniem – chęć udziału w nim zgłosiło ponad 500 osób, a przeszkolono 165 uczestników szkoleń.

Agnieszka Świeczka

Koordynatorka Projektów,
Fundacja Edukacja dla Demokracji

STUDY TOURS TO POLAND (STP)

WEBINARIA „ABSOLWENCI ABSOLWENTOM”

> Ze względu na pandemię COVID-19 i związane z nią ograniczenia, w marcu minionego roku zawieszono organizację wizyt studyjnych do Polski oraz spotkań absolwenckich w ramach programu „STP”. W związku z tym byli uczestnicy programu postanowili zainicjować kontakty online, a jedną z takich inicjatyw były webinaria „Absolwenci Absolwentom”.

Inicjatywa absolwentów została wsparta przez Zespół Programu „STP” i spotkała się z dużym zainteresowaniem – w działania zaangażowali się alumni z różnych roczników studentów i profesjonalistów prawie ze wszystkich krajów objętych programem.

Celem webinarium było przede wszystkim podtrzymanie kontaktów, ale także podzielenie się doświadczeniami zawodowymi i zainteresowaniami. Pomysł nawiązywał do cyklu warsztatów, który odbył się z okazji obchodów 15-lecia programu „Study Tours to Poland” we wrześniu 2019 r.

Tematyka webinarium była bardzo różnorodna, obejmowała m.in. takie zagadnienia, jak: tworzenie własnej marki, praca jako freelancer, kariera analityka, podejmowanie decyzji, czy radzenie sobie ze stresem w dobie pandemii.

Jedną z prelegentek była Anna Korbut, dziennikarka z Ukrainy, uczestniczka Programu Stypendialnego im. Lane’a Kirklanda (rocznik 2019/20), która swój warsztat poświęciła relacji człowieka z naturą we współczesnej fotografii. „Seria spotkań ‘Absolwenci Absolwentom’ pozwoliła nam wymienić doświadczenia – opowiedziałam m.in. o moim pobycie w Polsce w ramach Programu Kirklanda. Cieszę się, że mogłam podzielić się swoimi osiągnięciami przed tak wspaniałym audytorium” – mówi Anna.

Od kwietnia do czerwca, w ramach inicjatywy absolwenckiej, odbyło się 18 webinarium, w każdym z nich wzięło udział ok. 20 uczestników programu „STP”.

”

Seria spotkań „Absolwenci Absolwentom” pozwoliła nam wymienić doświadczenia – opowiedziałam m.in. o moim pobycie w Polsce w ramach Programu Kirklanda.

—
Anna Korbut

dziennikarka, absolwentka Programu Stypendialnego im. Lane’a Kirklanda

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

› SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA	56
› SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ I ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2020 R.	58
› INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.	61

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
sporządzone na dzień i za rok zakończony
31 grudnia 2020 r. oraz raport niezależnego
biegłego rewidenta**

Deloitte Kodyt
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
ul. Jana Pawła II 27
00-115 Warszawa
Polska

Tel.: +48 22 5 11 08 11
Fax: +48 22 5 11 08 12
www.deloitte.com/pl

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

Dla Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (zwanej dalej „Korporacją”), z siedzibą w Stanach Zjednoczonych Ameryki, na które składają się: skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2020 roku; skonsolidowane sprawozdanie z działalności i skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok finansowy zakończony w tym dniu wraz z informacją dodatkową do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zawierające streszczenie przyjętych kluczowych zasady rachunkowości („Skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Naszym zdaniem załączone Skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach, skonsolidowaną sytuację finansową Korporacji na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz jej skonsolidowany wynik finansowy i skonsolidowane przepływy pieniężne za okres zakończony w tym dniu zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki oraz przyjętymi zasadami rachunkowości.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Badania (ISAs). Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi standardami została dalej opisana w sekcji naszego sprawozdania *Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego*.

Jesteśmy niezależni od Korporacji zgodnie z zasadami etyki zawodowej określonymi w Międzynarodowym Kodeksie etyki zawodowych księgowych (w tym Międzynarodowych Standardach Niezależności („Kodeks etyki”), opracowanym i wydanym przez Radę Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych oraz wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z Kodeksem etyki.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Odpowiedzialność Kierownictwa za Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Kierownictwo jest odpowiedzialne za sporządzenie i rzetelną prezentację Skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki oraz za kontrolę wewnętrzną, którą Kierownictwo uznaje za niezbędną, aby umożliwić sporządzenie Skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Kierownictwo jest odpowiedzialne za ocenę zdolności Korporacji do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy zasad rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Kierownictwo albo zamierza dokonać likwidacji Korporacji, albo zaniechać prowadzenia działalności, albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Osoby sprawujące nadzór są odpowiedzialne za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Korporacji.

Nasza Deloitte odnosi się do jednej lub kilku jednostek Deloitte Touche Tohmatsu Limited, prywatnego podmiotu prawa brytyjskiego z ograniczoną odpowiedzialnością i jego firm członkowskich, które stanowią oddziały i niezależne podmioty prawne. Dokładny opis struktury prawnej Deloitte Touche Tohmatsu Limited oraz jego firm członkowskich można znaleźć na stronie www.deloitte.com/pl/about.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Sąd Rejestrowy w: 00-145-0001, 00-145-0001, 00-145-0001, 00-145-0001, 00-145-0001, 00-145-0001, 00-145-0001, 00-145-0001, 00-145-0001, 00-145-0001

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie

Naszymi celami są uzyskanie racjonalnej pewności, czy Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z ISAs zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego Skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Podczas badania zgodnie z ISAs stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i oceniamy ryzyka istotnego zniekształcenia Skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędem, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmowy, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosownej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Korporacji;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityk) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych dokonanych przez Kierownictwo;
- wyrażamy wniosek na temat odpowiedniości zastosowania przez Kierownictwo zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, która może poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Korporacji do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia naszego sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Korporacja zaprzestanie kontynuacji działalności;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość Skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia oraz czy Skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację;
- uzyskujemy wystarczające odpowiednie dowody badania odnośnie informacji finansowych jednostek lub działalności gospodarczych wchodzących w skład Grupy w celu wyrażenia opinii na temat Skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy odpowiedzialni za kierowanie, nadzór i przeprowadzenie badania Korporacji i pozostajemy wyłącznie odpowiedzialni za naszą opinię z badania.

Przekazujemy osobom sprawującym nadzór informacje o, między innymi, planowanym zakresie i czasie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Deloitte Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 30 kwietnia 2021 r.

Niniejszy dokument jest obcojęzyczną wersją oryginalnego raportu niezależnego audytora wydanego w angielskiej wersji językowej i wiążąca jest tylko wersja oryginalna. W przypadku rozbieżności między wersją polską i angielską, wersja angielska będzie rozstrzygająca.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

AKTYWA

AKTYWA:

Inwestycje wykazywane w wartości godziwej (Noty 3 i 6):

Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD 55 205 606
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	15 471 933
Inwestycje alternatywne	163 148 393
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	26 997 733
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (Noty 3 i 5)	27 121 280
Należności z tytułu wykupu inwestycji	3 676 652
Grunty i środki trwałe netto (Nota 7)	4 193 982
Pożyczki pomniejszone o odpis aktualizujący wartość udzielonych pożyczek (Nota 9)	4 321 814
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów i pozostałe aktywa	16 059 061

Aktywa razem USD 316 196 454

ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA NETTO

ZOBOWIĄZANIA:

Zobowiązania z tytułu dotacji (Nota 3)	USD 7 454 685
Zobowiązania i bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	274 219

Zobowiązania razem 7 728 904

AKTYWA NETTO (Nota 2):

Podlegające warunkom narzuconym przez fundatorów	-
Niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów	308 467 550

Razem zobowiązania i aktywa netto USD 316 196 454

Załączone noty (informacje dodatkowe) stanowią integralną część niniejszego Skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
ZA ROK ZAKOŃCZONY W DNIU 31 GRUDNIA 2020 R.

	Niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów
Zmiany aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów:	
Wzrost aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów:	
Przychody z tytułu odsetek i dywidend	USD 988 359
Dofinansowanie od polskiego rządu – COVID-19	48 815
Przychody łącznie	1 037 174
Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów:	
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	1 431 941
Koszty działalności operacyjnej	561 968
Koszty biura	114 020
Amortyzacja	124 802
Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów razem	2 232 731
Dotacje (Nota 3)	(12 792 463)
Granty i spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów na przychody	(13 988 020)
Zrealizowany zysk netto z tytułu inwestycji (Nota 6)	9 527 933
Niezrealizowany zysk netto z tytułu wzrostu wartości inwestycji (Nota 6)	27 107 657
Zysk netto z tytułu różnic kursowych (Nota 3)	355 764
Wzrost aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów razem	23 003 334
Aktywa netto niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów na początek roku	285 464 216
Aktywa netto niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów na koniec roku	USD 308 467 550

Załączone noty (informacje dodatkowe) stanowią integralną część niniejszego Skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI **SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH** **ZA ROK ZAKOŃCZONY W DNIU 31 GRUDNIA 2020 R.**

Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej:

Wzrost aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów USD 23 003 334

Korekty w celu uzgodnienia spadku wartości aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów ze środkami pieniężnymi netto wykorzystywanymi w działalności operacyjnej:

Zrealizowany zysk netto z tytułu inwestycji	(9 527 933)
Niezrealizowany zysk netto z tytułu wzrostu wartości inwestycji	(27 107 657)
Zysk netto z tytułu różnic kursowych	(355 764)
Odpisy aktualizujące wartość udzielonych pożyczek	26 342
Amortyzacja	124 802
Zwiększenie odsetek naliczonych od pożyczek	(832)
Zmniejszenie odsetek naliczonych od inwestycji	4 105
Zwiększenie należności z tytułu umorzenia inwestycji	(3 451 124)
Wzrost stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów	(12 397 588)
Spadek stanu zobowiązań i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów	(64 141)
Wzrost stanu zobowiązań z tytułu dotacji	1 781 382
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(27 956 074)

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej:

Wpływy ze sprzedaży/wykupu inwestycji	71 326 475
Wydatki na nabycie inwestycji	(41 815 436)
Udzielone pożyczki	(4 533 344)
Wpływy ze spłaty udzielonych pożyczek	4 538 736
Wydatki na nabycie środków trwałych	(25 615)
Wpływy netto z działalności inwestycyjnej	29 490 816

Wpływ zmiany kursu wymiany walut na środki pieniężne i ich ekwiwalenty 467 801

Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów 1 993 543

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku 25 127 737

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku USD 27 121 280

Załączone noty (informacje dodatkowe) stanowią integralną część niniejszego Skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO

SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

1. ORGANIZACJA FUNDACJI

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (zwana dalej „Fundacją”, a wspólnie ze swoją jednostką zależną, „Korporacją”) to amerykańska organizacja non-profit, założona w dniu 11 sierpnia 1999 r. Fundacja została założona przez Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości (zwany dalej „Funduszem”) w celu realizacji zadań określonych w Ustawie z 1989 r. o wspieraniu demokracji w Europie Wschodniej („Support for East European Democracy Act of 1989”) poprzez rozwijanie skutecznych programów pomocowych i sprawdzonych w praktyce działań Funduszu, a także podejmowanie innych inicjatyw rozwojowych sprzyjających demokratyzacji polskiej polityki i urynkowieniu polskiej gospodarki.

Działania Fundacji koncentrują się na trzech głównych obszarach: (i) inicjatywach w zakresie edukacji, (ii) rozwoju społeczności lokalnych oraz (iii) upowszechnianiu polskich doświadczeń związanych z transformacją. Do realizacji zadań związanych z indywidualnymi dotacjami Fundacja wyszukuje organizacje zewnętrzne, którym powierza zarządzanie konkretnymi programami (za-zwyczaj dobrze funkcjonujące polskie organizacje pozarządowe), co pozwala na optymalne wykorzystanie zasobów Fundacji. Fundacja nie posiada udziałów ani nie sprawuje kontroli w organizacjach zewnętrznych zarządzających programami.

Za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej Fundacja otworzyła w Polsce swoje przedstawicielstwo (zwane dalej „Przedstawicielstwem”), którego celem jest promowanie Fundacji, udzielanie informacji oraz doradzanie Fundacji w związku z realizacją jej zadań.

Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich Sp. z o.o. („PAFPIO”) jest osobno zarządzaną jednostką zależną Fundacji, zajmującą się udzielaniem pożyczek organizacjom pozarządowym, stowarzyszeniom i innym inicjatywom non-profit w Polsce. W dniu 31 maja 2011 r. Fundusz przekazał Fundacji 100% udziałów PAFPIO w formie dotacji. PAFPIO jest niezależnym i odrębnym od Fundacji podmiotem gospodarczym. Zważywszy, że Fundacja posiada wszystkie pozostające w obrocie udziały tego podmiotu, PAFPIO jest włączany do sprawozdań Fundacji zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki („US GAAP”).

2. PODSTAWA PREZENTACJI SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki („US GAAP”) Korporacja jest zobowiązana do przedstawienia skonsolidowanych informacji o swojej sytuacji finansowej i działalności w podziale na grupy aktywów netto. Na dzień 31 grudnia 2020 r. saldo aktywów netto w całości zaklasyfikowano jako aktywa netto nieograniczone warunkami narzuconymi przez fundatorów; Korporacja nie posiadała aktywów netto ograniczonych warunkami narzuconymi przez fundatorów ani aktywów netto wskazanych przez Radę Dyrektorów jako zastrzeżone.

3. PODSUMOWANIE ISTOTNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI

Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki i zawiera dane finansowe Fundacji oraz PAFPIO, jedynej jednostki zależnej Fundacji. Przy konsolidacji wyeliminowano wszystkie salda rozliczeń wzajemnych i transakcji zawartych między tymi jednostkami.

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

Szacunki

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki wymaga od kierownictwa dokonania szacunków i przyjęcia założeń, które wpływają na wartość wykazywanych aktywów i pasywów, na aktywa i zobowiązania warunkowe ujawnione na dzień sporządzenia Skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak również na wysokość przychodów i kosztów wykazywanych w okresie sprawozdawczym. Faktycznie osiągnięte wyniki mogą różnić się od wartości szacunkowych.

Inwestycje według wartości godziwej

Korporacja ujmuje transakcje inwestycyjne w dniu ich zawarcia. Przychody z tytułu odsetek i dywidend, niezrealizowane i zrealizowane zyski i straty wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności. Inwestycje Korporacji wchodziły w skład aktywów Fundacji. Korporacja korzysta z usług profesjonalnych firm inwestycyjnych i doradców, którzy zarządzają inwestycjami i nadzorują ich stan. Szczegółowy opis inwestycji Korporacji wykazanych w wartości godziwej znajduje się Nocie 6. Inwestycje wyceniane w wartości godziwej klasyfikowane są zgodnie z „hierarchią wartości godziwej” lub wyceniane w wartości netto aktywów („NAV”). Szczegółowy opis stosowanych metod przedstawiono poniżej.

Inwestycje wyceniane w wartości godziwej, klasyfikowane zgodnie z hierarchią wartości godziwej

Inwestycje Korporacji sklasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej są wyceniane w wartości godziwej i ujawniane zgodnie z hierarchią wartości godziwej przedstawioną w standardzie „Kodyfikacja standardów rachunkowości” (Accounting Standards Codification, ASC), temat 820 „Ujawnianie i wycena wartości godziwej”, opracowanego przez Radę Standardów Rachunkowości Finansowej (Financial Accounting Standards Board). Hierarchia wartości godziwej określa wartość godziwą jako cenę możliwą do uzyskania w standardowej transakcji sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania, przeprowadzonej między uczestnikami rynku w dniu wyceny. Klasyfikację inwestycji Korporacji zgodnie z hierarchią wartości godziwej przedstawiono poniżej:

Poziom 1: Ta metoda wykorzystuje jako dane wejściowe notowane, niekorygowane ceny identycznych aktywów lub zobowiązań z aktywnych rynków, do których jednostka ma dostęp na koniec okresu sprawozdawczego.

Poziom 2: Dane wejściowe nie są cenami notowanymi na aktywnych rynkach, można je zaobserwować (bezpośrednio lub pośrednio) na rynku na koniec okresu sprawozdawczego, zaś wartość godziwą można ustalić przy użyciu modeli lub innych metod wyceny.

Poziom 3: Dane wejściowe to informacje, których nie można zaobserwować na rynku, ponieważ dane aktywa lub zobowiązania nie są przedmiotem obrotu (lub obrót ten jest bardzo mały), a jednostka sprawozdawcza wykorzystuje szacunki i założenia dotyczące wyceny danego składnika aktywów lub zobowiązań, w tym założenia dotyczące ryzyka. Dane służące do ustalania wartości godziwej są w dużej mierze oparte na subiektywnej ocenie. Ze względu na istotną niepewność tych szacunków wielkości te mogą znacząco różnić się od wartości wykorzystywanych w przypadku istnienia aktywnego rynku obrotu tymi aktywami i zobowiązaniami.

Poziom klasyfikacji instrumentu finansowego w ramach hierarchii wartości godziwej wyznacza się na podstawie danych wejściowych najniższego szczebla, które mają istotny wpływ na wycenę wartości godziwej. Poniżej przedstawiono opis metod wyceny instrumentów wycenianych w wartości godziwej, z uwzględnieniem ogólnej klasyfikacji tych instrumentów zgodnie z hierarchią wartości godziwej:

Akcie zwykłe i uprzywilejowane oraz papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu: Inwestycje kapitałowe oraz papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu (papiery wartościowe emitowane przez polski rząd) wycenia się na podstawie kursu zamknięcia podawanego przez najważniejsze giełdy.

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

Akcje zwykłe i uprzywilejowane oraz niektóre papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu należą do pierwszego poziomu hierarchii wartości godziwej.

Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa i papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu: Są to publiczne jednostki inwestycyjne wyceniane na podstawie wartości NAV określonej przez zarządzające nimi podmioty. W przypadku publicznych funduszy inwestycyjnych wartość aktywów netto (NAV) stanowi cena rynkowa, klasyfikowana na pierwszym poziomie hierarchii wartości godziwej.

Inwestycje klasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej, podlegające wycenie w wartości aktywów netto

Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto ze względów praktycznych wycenia się na podstawie NAV jednostki inwestycyjnej. NAV wylicza się jako wartość aktywów stanowiących własność tej jednostki inwestycyjnej, pomniejszoną o jej zobowiązania. Wartość godziwa inwestycji wycenianych na podstawie NAV stanowi część NAV przypisaną Korporacji i obejmuje inwestycje alternatywne oraz prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa:

Inwestycje alternatywne: Są to prywatne jednostki inwestycyjne wyceniane metodą NAV określoną przez podmioty nimi zarządzające. Inwestycje uznane przez jednostkę zarządzającą za niemożliwe do upłynienia i/lub nieposiadające łatwej do sprawdzenia wartości rynkowej wycenia się na podstawie bieżących szacunków dokonanych przez zarządzających jednostkami inwestycyjnymi. Metody wyceny i dane wsadowe ustala zarządzający jednostką inwestycyjną.

Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa: Jest to prywatna jednostka inwestycyjna wyceniana na podstawie wartości NAV określonej przez podmiot zarządzający. NAV prywatnego funduszu inwestycyjnego, o którym mowa powyżej, to cena jego jednostek uczestnictwa, która nie jest ceną notowaną na aktywnym rynku, lecz wyliczana na podstawie inwestycji pozostających w obrocie na aktywnym rynku. Korporacja może dokonać wykupu inwestycji w dniu jej wyceny lub w krótkim terminie bez żadnych ograniczeń.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dla celów skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych Korporacja uznaje za ekwiwalenty środków pieniężnych wszystkie instrumenty finansowe o wysokiej płynności i pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy na dzień ich nabycia. Na dzień 31 grudnia 2020 r. Korporacja nie posiadała środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania.

Dotacje i zobowiązania z tytułu dotacji

Dotacje są ujmowane jako koszty dotacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności oraz zobowiązania z tytułu dotacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej z chwilą zatwierdzenia zgodnie z zasadami ustalonymi przez Radę Dyrektorów, zakończenia negocjacji z beneficjentem oraz podpisania umowy dotacji przez strony.

Otrzymane granty

Otrzymane granty są wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności jako przychód w okresie, w którym została zawarta umowa grantu pomiędzy Korporacją a darczyńcą, jeżeli darczyńca nie ustanowił żadnych warunków lub w przypadku, gdy warunki zostały nałożone, ale prawdopodobieństwo, że Korporacja ich nie spełni, jest niewielkie. W 2020 r. nie otrzymano żadnych grantów.

[Niniejsze sprawozdanie są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

Przychody z tytułu odsetek i dywidend

Przychody z tytułu odsetek ujmuje się metodą memoriałową. Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w okresie, w którym ogłoszona została wypłata dywidendy, jeżeli Korporacja była w posiadaniu danego papieru wartościowego na dzień ustalenia prawa do dywidendy.

Waluta obca

Walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Korporacji jest dolar amerykański (USD). Walutą funkcjonalną Przedstawicielstwa Fundacji i PAFPIO jest polski złoty (PLN). Przychody i koszty denominowane w PLN przeliczane są na USD w ciągu roku po aktualnych kursach wymiany. Aktywa i zobowiązania denominowane w PLN przelicza się po kursie spot obowiązującym na koniec roku. Korekty z przeszacowania i przeliczenia ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności.

Usługi świadczone bezpłatnie

Członkowie Rady Dyrektorów Korporacji nie otrzymują żadnego wynagrodzenia z tytułu pełnienia swoich obowiązków. Osoby te poświęcają Korporacji znaczną ilość czasu. W Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie uwzględniono kosztów z tytułu takich nieodpłatnych usług ze względu na brak obiektywnej podstawy do ich wyceny. Przewodniczący Rady Dyrektorów Korporacji („Przewodniczący”) otrzymuje honorarium z tytułu pełnienia swojej funkcji. Polscy członkowie Rady Dyrektorów Korporacji, niebędący członkami Zarządu Fundacji, otrzymują wynagrodzenie za konsultacje wspierające programy Fundacji w Polsce. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2020 r. łączne wynagrodzenie polskich członków Rady Dyrektorów oraz Przewodniczącego wyniosło 93 137 USD.

Amortyzacja

Grunty i środki trwałe są początkowo wykazywane w cenie nabycia. Wszelkie środki trwałe oprócz gruntów, które nie podlegają amortyzacji, amortyzowane są metodą liniową w szacowanym okresie użytkowania w następujący sposób: podniesienie wartości gruntu – 15 lat, budynki – 39 lat, sprzęt komputerowy, oprogramowanie, meble i samochody – od 3 do 5 lat.

Koszty działalności operacyjnej

Usługi specjalistyczne, koszty posiedzeń Rady Dyrektorów, honoraria wypłacane polskim członkom Rady Dyrektorów i Przewodniczącemu, koszty podróży, zakwaterowania i wyżywienia, koszty administracyjne oraz podatek VAT i podatek dochodowy płacony przez PAFPIO, a także odpisy aktualizujące wartość udzielanych pożyczek klasyfikowane są jako koszty działalności operacyjnej.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to możliwość poniesienia straty z powodu niedotrzymania warunków umowy przez kontrahenta. O ile odpowiednie dokumenty nie stanowią inaczej, Korporacja nie wymaga zabezpieczenia instrumentów finansowych ani kredytów, z którymi wiąże się ryzyko kredytowe. Na dzień 31 grudnia 2020 r. w Korporacji występowała ekspozycja kredytowa wynikająca głównie z instrumentów dłużnych wchodzących w skład jej portfela inwestycyjnego oraz z pożyczek udzielonych przez PAFPIO. Maksymalny poziom ryzyka poniesienia strat na tych aktywach odzwierciedlają odpowiednie kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

4. DOTACJA Z POLSKO-AMERYKAŃSKIEGO FUNDUSZU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Zgodnie z umową podpisaną w 1999 r. pomiędzy Funduszem a Rządem Stanów Zjednoczonych oraz w porozumieniu z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, Fundusz zwrócił 120 mln USD ze swoich aktywów Departamentowi Skarbu Stanów Zjednoczonych i wniósł pozostałe aktywa do Fundacji zgodnie z umową dotacji podpisaną między Funduszem a Fundacją (z późniejszymi zmianami, „Umowa dotacji”). Łączna kwota przekazana przez Fundusz Fundacji wyniosła 255,3 mln USD i została zaksięgowana jako aktywa netto niepodlegające ograniczeniom. Zgodnie z ostatnim aneksem do Umowy dotacji, została ona rozwiązana wraz z likwidacją Funduszu w dniu 27 grudnia 2011 r., z wyjątkiem pewnych postanowień, które pozostały w mocy po jej rozwiązaniu, w tym postanowienia, zgodnie z którym Rząd Stanów Zjednoczonych ma prawo zażądać od Fundacji zwrotu aktywów otrzymanych od Funduszu, łącznie z osiągniętym na nich zyskiem, do Skarbu Państwa USA, jeżeli uzna, że Fundacja dotowała lub w inny sposób finansowała działalność niezgodną z prawem.

5. ZARZĄDZENIE ZASOBAMI PŁYNNYMI

Fundacja polega na zwrotach ze swojego portfela inwestycyjnego („Portfel”), a PAFPIO opiera się na dochodach z tytułu odsetek z pożyczek udzielonych na wydatki operacyjne, które stanowią koszty poniesione w celu realizacji misji Fundacji i misji PAFPIO. Fundacja przyjęła politykę inwestycyjną regulującą zarządzanie Portfelem, która obejmuje politykę wydatków przewidującą, że roczne wydatki, obejmujące dotacje i koszty działalności operacyjnej, powinny opierać się na około 5,0% średniej wartości Portfela na koniec kwartału za ostatnie dwanaście kwartałów. Około 95% wydatków Fundacji to wydatki w polskich złotych. Fundacja dąży do utrzymania około dwuletnich szacunkowych wydatków w polskich złotych. Na dzień 31 grudnia 2020 roku, wydatki Fundacji w polskich złotych obejmowały ok. 1,2 roku. W celu zaspokojenia zapotrzebowania na środki pieniężne związane z działalnością operacyjną w ciągu jednego roku od dnia bilansowego, Korporacja dysponowała zasobami płynnymi w wysokości 27,1 mln USD w gotówce. Ponadto dzienna płynność wynosi 70,7 mln USD inwestycji Korporacji według wartości godziwej. Ani środki pieniężne w gotówce ani też żadna z inwestycji Korporacji nie podlegają jakimkolwiek ograniczeniom narzuconym przez fundatora czy zarząd.

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

6. INWESTYCJE WYKAZYWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ

Opis metodologii i założeń przyjętych do określania wartości godziwej Inwestycji Korporacji znajduje się powyżej w Nocie 3 „Inwestycje wykazywane w wartości godziwej”. Koszt, wartość godziwą i skumulowane niezrealizowane zyski z inwestycji na dzień 31 grudnia 2020 r. przedstawia poniższa tabela.

	Koszt	Wartość godziwa	Skumulowany niezrealizowany wzrost wartości netto
Inwestycje klasyfikowane według hierarchii wartości godziwej:			
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD 21 420 314	USD 55 205 606	USD 33 785 292
Papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu	15 423 202	15 471 933	48 731
Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto (NAV):			
Inwestycje alternatywne	99 181 013	163 148 393	63 967 380
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	13 860 006	26 997 733	13 137 727
	USD 149 884 535	USD 260 823 665	USD 110 939 130

W poniższej tabeli przedstawiono niezrealizowany i zrealizowany zysk (stratę) netto z inwestycji za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 r.:

	Niezrealizowany wzrost (spadek) wartości netto	Zrealizowany zysk / (strata) netto
Inwestycje klasyfikowane według hierarchii wartości godziwej:		
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD (1 514 947)	USD 9 462 521
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa	353 929	(2 007 856)
Papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu	(7 363)	-
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	44 034	18 752
Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto (NAV):		
Inwestycje alternatywne	28 509 795	2 054 515
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	(277 791)	-
	USD 27 107 657	USD 9 527 933

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

W poniższej tabeli przedstawiono inwestycje Korporacji na dzień 31 grudnia 2020 roku, wykazywane w wartości godziwej w poszczególnych okresach rozliczeniowych według poziomów hierarchii opisanych w Nocie 3:

	Ceny identycznych aktywów notowane na aktywnych rynkach (Poziom 1)	Wyceniane w wartości aktywów netto	Razem
Inwestycje klasyfikowane według hierarchii wartości godziwej:			
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD 55 205 606	USD -	USD 55 205 606
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	15 471 933	-	15 471 933
Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto (NAV):			
Inwestycje alternatywne	-	163 148 393	163 148 393
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	-	26 997 733	26 997 733
	USD 70 677 539	USD 190 146 126	USD 260 823 665
% całkowitej kwoty	27,1%	72,9%	100,0%

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 r. inwestycje Fundacji, po potrąceniu zewnętrznych i bezpośrednich wewnętrznych kosztów inwestycji, charakteryzowały się roczną stopą zwrotu wynoszącą 13,13%.

W pozostałych aktywach na dzień 31 grudnia 2020 r. ujęto także 16,0 mln USD środków finansowych Korporacji przechowywanych na koncie subskrypcji dwóch nowych alternatywnych inwestycji do zatwierdzenia przez każdy z tych funduszy, co nastąpiło dnia 1 stycznia 2021 r. Korporacja zainwestowała 8,0 mln USD w jeden fundusz realizujący strategię ukierunkowaną wyłącznie na long equity w USA oraz na międzynarodowych rynkach rozwijających się i wschodzących. Wykup funduszu jest możliwy co kwartał, przy zachowaniu 30-dniowego okresu powiadomienia o wykupie. Korporacja zainwestowała 8,0 mln USD w drugi fundusz, który realizuje wyłącznie strategię long equity w międzynarodowe large caps. Wykup funduszu jest możliwy co miesiąc, przy zachowaniu 30-dniowego okresu powiadomienia o wykupie. Inwestycje będą wyceniane na podstawie wartości NAV określonej przez ich podmioty zarządzające i klasyfikowane na trzecim poziomie hierarchii wartości godziwej.

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

W poniższej tabeli przedstawiono uzgodnienie bilansów otwarcia z bilansami zamknięcia dla aktywów klasyfikowanych na trzecim poziomie hierarchii wartości godziwej:

	Inwestycje alternatywne	Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	Razem
Bilans otwarcia	USD 147 948 854	USD 27 275 524	USD 175 224 378
Przesunięcia do Poziomu 3	-	-	-
Przesunięcia z Poziomu 3	-	-	-
Zysk netto za okres (razem) uwzględniony we wzroście aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów (razem)	30 564 310	(277 791)	30 286 519
Zakupy	10 294 434	-	10 294 434
Sprzedaż	(25 659 204)	-	(25 659 204)
Bilans zamknięcia	USD 163 148 393	USD 26 997 733	USD 190 146 126

W poniższej tabeli przedstawiono informacje o inwestycjach Korporacji wycenianych ze względów praktycznych metodą wartości aktywów netto funduszy inwestycyjnych, sklasyfikowanych według strategii inwestycyjnej, na dzień 31 grudnia 2020 roku:

	Wartość godziwa	Częstotliwość wykupu	Okres od powiadomienia do wykupu	
<u>Inwestycje alternatywne:</u>				
Multi-strategy	USD 48 154 269	Raz na kwartał	45–90 dni	(a)
Rynki wschodzące	18 208 193	Raz w miesiącu	20–60 dni	(b)
Fundusze long/short	33 320 025	Patrz nota.	30–90 dni	(c)
Tylko fundusze long	48 517 799	Patrz nota.	30–45 dni	(d)
Private equity	14 948 107	Niepodlegające możliwości wykupu	Nie dotyczy	(e)
	163 148 393			
<u>Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa:</u>				
Międzynarodowe	26 997 733	Raz w miesiącu	10 dni roboczych	(f)
	USD 190 146 126			

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

Poza pozycjami przedstawionymi w notcie (e) poniżej Korporacja nie posiada niewykonanych zobowiązań inwestycyjnych. Kwota uzyskana ostatecznie z potencjalnej sprzedaży inwestycji wycenianych w NAV różniłaby się prawdopodobnie od wartości godziwej tych inwestycji na dzień 31 grudnia 2020 r.

- a) **Multi-strategy:** Do tej kategorii należą alternatywne fundusze inwestycyjne, które realizują różnorodne strategie inwestowania, w tym long/short equity, event-driven, kredytowe, merger arbitrage, aktywa zagrożone i transakcje prywatne, przede wszystkim w USA i krajach należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.
- b) **Rynki wschodzące:** Kategoria ta obejmuje dwa alternatywne fundusze inwestycyjne, które realizują wyłącznie strategię long equity i inwestujące na rynkach wschodzących. Pierwszy fundusz stanowiący 55% tej kategorii inwestuje głównie w spółki zlokalizowane w krajach objętych indeksem rynków wschodzących MSCI oraz indeksem rynków granicznych MSCI. Drugi fundusz reprezentujący 45% tej kategorii inwestuje głównie w spółki założone lub działające na rynkach wschodzących i w krajach granicznych, głównie w Azji, Europie Wschodniej, na Bliskim Wschodzie, w Afryce i Ameryce Łacińskiej. W tych funduszach istnieje możliwość comiesięcznego wykupu.
- c) **Fundusze long/short equity:** Kategoria ta obejmuje trzy alternatywne fundusze inwestycyjne, które realizują strategię long/short equity. Pierwszy fundusz ma udziały w pięciu spółkach prywatnych lub niepublicznych, których likwidacja nastąpi, gdy umożliwią to warunki rynkowe, przepisy i ograniczenia dotyczące transferów (1% tej kategorii). Pozostałe dwa fundusze dokonują inwestycji w sektorach technologii globalnych, mediów i telekomunikacji. 47% inwestycji należących do tej kategorii podlega wykupowi co kwartał. Procentowy udział inwestycji w tej kategorii, które aktualnie nie podlegają wykupowi, przedstawia się następująco: (a) 52%, które podlegają wykupowi co trzy lata począwszy od 1 stycznia 2022 r., oraz (b) 1%, które nie podlegają wykupowi.
- d) **Long Only:** Kategoria ta obejmuje trzy inwestycje ukierunkowane na inwestycje kapitałowe w sektorze opieki zdrowotnej, przemysłu, technologii i dóbr luksusowych. 36% inwestycji w tej kategorii podlega miesięcznemu wykupowi, a 42% kwartalnemu. 22% inwestycji należących do tej kategorii podlega wykupowi co trzy lata, za uprzednim 150-dniowym powiadomieniem, od dnia 31 grudnia 2022 r. oraz co trzy lata w rocznicę tej daty.
- e) **Private equity:** Korporacja zainwestowała w siedem funduszy private equity. Fundusze te nie kwalifikują się do wykupu, ponieważ oczekuje się podziału zysku po sprzedaży aktywów przez fundusze. Nie ma możliwości oszacowania okresu, w którym aktywa te zostaną sprzedane. Zgodnie z dokumentami funduszy podział zysku powinien nastąpić przed datą zakończenia każdej inwestycji, którą można przesunąć. Kategoria ta obejmuje (i) dwie inwestycje w fundusze private equity, inwestujące w północnoamerykańskim sektorze energetycznym, Korporacja zobowiązała się zainwestować w te fundusze 9,0 mln USD, po 4,5 mln USD w każdy. Na dzień 31 grudnia 2020 roku wartość pozostałego zobowiązania Korporacji wobec obu funduszy wynosiła 0,8 mln USD. Daty zakończenia pierwszego i drugiego funduszu przypadają odpowiednio na 2022 i 2025 r., (ii) inwestycja w dwa fundusze private equity, inwestujące w rozwój i ekspansję jednostek z sektora opieki zdrowotnej, przede wszystkim w specjalistyczne środki farmaceutyczne, technologie medyczne i sektory usług zdrowotnych; Korporacja zobowiązała się zainwestować 10,0 mln USD w te fundusze. Na dzień 31 grudnia 2020 roku wartość jej zobowiązania wobec tych funduszy wynosiła 4,5 mln USD. Daty zakończenia pierwszego i drugiego funduszu przypadają odpowiednio na 2025 i 2029 r., (iii) inwestycja w kryzysowy fundusz private equity, specjalizujący się w inwestycjach w okresach kryzysu rynkowego, ukierunkowanego na zakup papierów wartościowych firm na krawędzi bankructwa, przede wszystkim w USA i w krajach OECD; Korporacja zobowiązała się zainwestować w ten fundusz 5,0 mln USD. Na dzień 31 grudnia 2020 roku jej zobowiązanie wobec tego funduszu wynosiło 3,4 mln USD. Data zakończenia tego funduszu przypada na 2024 r., (iv) inwestycja

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

w globalnie zdywersyfikowany portfel funduszy venture capital, która jest ukierunkowana także na możliwości współinwestowania; Korporacja zobowiązała się zainwestować 1,5 mln USD w ten fundusz oraz, na dzień 31 grudnia 2020 r., wartość jej zobowiązania wobec tego funduszu wynosiła 0,9 mln USD. Data zakończenia tego funduszu przypada na 2031 r., (v) inwestycja w akcje/udziały (equity) i inwestycje powiązane, głównie w zdywersyfikowanej grupie funduszy venture capital i innych funduszy private equity, lecz obejmująca również inwestycje w akcje/udziały i inwestycje powiązane w spółki operacyjne; Korporacja zobowiązała się zainwestować 1,5 mln USD w ten fundusz oraz, na dzień 31 grudnia 2020 r., wartość jej zobowiązania wobec tego funduszu wynosiła 1,4 mln USD. Data zakończenia tego funduszu przypada na rok 2035.

- f) Międzynarodowe: Kategoria ta obejmuje jeden fundusz inwestycyjny, którego celem jest osiągnięcie długoterminowego wzrostu przede wszystkim poprzez inwestowanie w zdywersyfikowany portfel papierów wartościowych spółek (z wyjątkiem producentów wyrobów tytoniowych) mających siedzibę w dowolnym kraju poza Stanami Zjednoczonymi Ameryki. Fundusz inwestuje przede wszystkim na ustabilizowanych rynkach międzynarodowych, jednak część aktywów funduszu może być inwestowana w papiery wartościowe i waluty na rynkach wschodzących.

7. KORONAWIRUS (COVID-19)

W dniu 30 stycznia 2020 r. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ogłosiła epidemię koronawirusa zagrożeniem dla zdrowia publicznego o zasięgu krajowym, a 11 marca 2020 r. ogłosiła pandemię koronawirusa („Pandemię”). Wybuch Pandemii doprowadził do znacznego spadku wartości portfela inwestycyjnego Fundacji. Do dnia 31 marca 2020 r. portfel inwestycyjny Fundacji skurczył się o 47,1 mln USD, tj. o 16,6%, co stanowi znaczący spadek wartości aktywów netto wynoszącej 285,5 mln USD na dzień 31 grudnia 2019 r. W praktyce Pandemia nie wywarła wpływu na szacunki, działalność i aktywa Korporacji. Po spadku nastąpiło odbicie portfela inwestycyjnego, a wartość aktywów netto osiągnęła 308,47 mln USD na dzień 31 grudnia 2020 r. Na całym świecie i w Polsce podjęto działania na rzecz zatrzymania Pandemii. Wprowadzono m.in. ograniczenia w zakresie podróży, obowiązek kwarantanny, nakazy samoizolacji, jak również przymusowe i dobrowolne zamknięcie przedsiębiorstw i miejsc publicznych. Pandemia COVID-19 i działania podjęte na rzecz łagodzenia jej skutków wywarły istotny wpływ na polską gospodarkę. Ocenia się, że ta tendencja zostanie utrzymana. Kierownictwo na bieżąco monitoruje potencjalny wpływ Pandemii COVID-19 na Korporację.

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

8. GRUNTY I ŚRODKI TRWAŁE

Na dzień 31 grudnia 2020 r., grunty i środki trwałe obejmowały:

Grunty	USD 1 913 359
Podniesienie wartości gruntów	174 158
Budynek	2 769 692
Sprzęt komputerowy i oprogramowanie	123 293
Umeblowanie i wyposażenie	292 292
Samochody	82 615
	5 355 409
Minus umorzenie i amortyzacja	1 161 427
Wartość księgowa netto	USD 4 193 982

9. METODA PORÓWNAWCZA I ALOKACJA WYDATKÓW

Poniżej przedstawiono wydatki Korporacji za rok zakończony 31 grudnia 2020 r., wykazane według metody porównawczej wydatków.

	Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów i dotacji	Programy	Zarządzanie i Ogólne
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	USD 1 431 941	USD 994 432	USD 437 509
Koszty działalności operacyjnej	561 968	119 794	442 174
Koszty biura	114 020	77 100	36 920
Amortyzacja	124 802	78 862	45 940
	2 232 731	1 270 188	962 543
Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów razem			
Dotacje	12 792 463	12 792 463	-
	USD 15 025 194	USD 14 062 651	USD 962 543
Dotacje i spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów			

Koszty działalności Korporacji poniesione w celu realizacji misji Fundacji oraz misji PAFPIO są klasyfikowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności jako dotacje i spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów („Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów”). Usługi w zakresie programów obejmują usługi świadczone

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

na rzecz beneficjentów wypełniających misję Fundacji oraz misję PAFPIO („Usługi w zakresie programów”). Koszty zarządzania i koszty ogólne obejmują wszystkie inne działania Korporacji, które związane są z usługami w zakresie programów („Zarządzanie i Ogólne”). W 2020 roku, Korporacja nie poniosła żadnych wydatków związanych z pozyskiwaniem środków finansowych. W sprawozdaniu z działalności ujęto spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów, które można przyporządkować do kategorii (i) Usługi w zakresie programów oraz (iii) Zarządzanie i Ogólne, które wymagają alokacji wydatków do kategorii według metody porównawczej na podstawie racjonalnej i konsekwentnie stosowanej zasady. Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze oraz amortyzacja są alokowane na pracownika na podstawie szacunkowego czasu i wysiłku poświęconych na kategorię Usługi w zakresie programów oraz Zarządzanie i Ogólne. Większość kosztów działalności operacyjnej ze względu na swój charakter nie jest wydatkami programowymi i jest przypisana do kategorii Zarządzanie i Ogólne. Koszty biura określane są na podstawie metrażu i szacunków wycieńczeń na pracownika dotyczących czasu i wysiłku włożonego w Usługi w zakresie programów oraz Zarządzanie i Ogólne.

10. POŻYCZKI I ODPISY AKTUALIZUJĄCE WARTOŚĆ POŻYCZEK

Pożyczki udzielane są przez Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich (PAFPIO) i wykazywane w pozostałej do spłaty kwocie kapitału z naliczonymi odsetkami, pomniejszonej o wartość odpisu na wypadek nieściągalności pożyczki. Odsetki od pożyczek ujmują się w przychodach i wylicza na podstawie pozostałych do spłaty kwot kapitału przy zastosowaniu odpowiedniej stawki. Z naliczania odsetek rezygnuje się w momencie wypowiedzenia umowy pożyczki lub powstania wątpliwości co do jej ściągalności.

Odpis aktualizujący wartość pożyczek jest utrzymywany na takim poziomie ustalonym przez kierownictwo PAFPIO, żeby jego wartość wystarczała do pokrycia potencjalnych strat w portfelu pożyczek. Wartość tę ustala się na podstawie ryzyka straty związanej z sytuacją konkretnego pożyczkobiorcy, w tym z jego sytuacją finansową, historią spłaty zobowiązań i wartością zabezpieczeń, a także innych czynników i szacunków, które podlegają zmianie w miarę upływu czasu. Szacunki ryzyka straty oraz wysokości odpisu od pożyczki mają charakter subiektywny, a ostateczna wysokość strat może się od nich różnić. Wartości szacunkowe podlegają okresowym przeglądom, których dokonuje kierownictwo PAFPIO. Niezbędne korekty ujmują się w okresach, w których kierownictwo otrzymało informację o konieczności ich wprowadzenia. Odpis aktualizujący wartość pożyczek: (i) zwiększa się o kwoty rezerw na wypadek nieściągalności; (ii) zmniejsza się o kwoty pożyczek odzyskanych, na które uprzednio ujęto rezerwę na wypadek nieściągalności; (iii) zmniejsza się o odpisy. Działania windykacyjne kontynuują się po spisaniu pożyczki w straty przez kierownictwo PAFPIO, co umożliwia odzyskanie należnych kwot.

Zmiany stanu odpisu aktualizującego wartość pożyczek ujętego przez PAFPIO za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku są następujące:

Bilans otwarcia	USD 559 838
Dodatkowy odpis aktualizujący odniesiony w koszty operacyjne	26 342
Odzyskane pożyczki uprzednio objęte odpisem aktualizacyjnym	(4 924)
Pożyczki spisane	(278 957)
Korekta z tytułu przewalutowania	7 071
Bilans zamknięcia	USD 309 370

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO

SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

11. ZOBOWIĄZANIA BILANSOWE I POZABILANSOWE

Na dzień 31 grudnia 2020 r. Korporacja zatwierdziła 22 programów o łącznej wartości 16,2 mln USD, których realizacja była uwarunkowana zakończeniem negocjacji dotyczących dotacji i podpisania umowy dotacji satysfakcjonującej strony. Po 31 grudnia 2020 roku Korporacja podpisała umowy dotacji dotyczące tych programów na łączną kwotę wynoszącą 6,3 mln USD.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. PAFPIO udzieliła gwarancji w wysokości 419 082 USD w celu zabezpieczenia wyników trzech polskich organizacji pozarządowych w ramach umów dotacji i pożyczek. Gwarancje wygasają w następujących terminach: 6 652 USD dnia 30 kwietnia 2021 r. i 412 410 USD dnia 31 grudnia 2022 r. W zakresie, w jakim organizacje pozarządowe będące beneficjentami tych gwarancji nie wywiążą się ze swoich zobowiązań, zobowiązania PAFPIO będą równe powyższym kwotom. Na dzień 31 grudnia 2020 r. zarezerwowano środki na gwarancję w kwocie 6 652 USD na podstawie dokonanej przez kierownictwo oceny sytuacji finansowej biorcy pożyczki, dla której PAFPIO udzieliła gwarancji.

12. STATUS PODATKOWY

Stany Zjednoczone Ameryki (USA)

W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej Fundacja jest zwolniona z federalnych podatków dochodowych na podstawie art. 501(c)(4) amerykańskiego Kodeksu Podatkowego (ang. *Internal Revenue Code*). Ponadto Fundacja jest zwolniona z podatków stanowych i lokalnych.

Polska

Polskie Przedstawicielstwo Fundacji nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych w Polsce. PAFPIO jest polską spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, podlegającą opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych. W roku zakończonym 31 grudnia 2020 r., podatek dochodowy PAFPIO wyniósł 21 847 USD i został ujęty w kosztach operacyjnych w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności.

13. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO

Korporacja oceniła wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego do dnia 30 kwietnia 2021 r., czyli daty sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, i uznała, że nie wystąpiły żadne dodatkowe zdarzenia wymagające uwzględnienia w formie korekt lub ujawnienia w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień i za rok zakończony 31 grudnia 2020 r.

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

RADA DYREKTORÓW

* stan na czerwiec 2021

ANDREW NAGORSKI – PRZEWODNICZĄCY

Wielokrotnie nagradzany dziennikarz i pisarz, były korespondent zagraniczny i Szef Redakcji Senior Editor Newsweek International

JOSEPH C. BELL

Senior Counsel w Hogan Lovells

ALFRED B. BIEĆ

Były Podsekretarz Stanu w Urzędzie Rady Ministrów, Sekretarz KERM, były Prezes Zarządu Banku PEKAO Nowy Jork i Banku Pocztowego

ANNA FORMALCZYK

Była Prezes Urzędu Antymonopolowego (obecnie UOKiK)

CHRISTOPHER HILL

Były Ambasador w Iraku, Korei, Polsce, Macedonii, były specjalny wysłannik w czasie kryzysu w Kosowie, były zastępca sekretarza stanu ds. Azji Wschodniej i Pacyfiku; Główny Doradca Rektora ds. Globalnego Zaangażowania oraz Profesor Praktyki Dyplomacji, University of Denver

GEOFFREY HOGUET

Członek Zarządu GRH Holdings, LLC

JOHN KASNICKI

Dyrektor Zarządzający ds. Inwestycji, Summit Rock Advisors

KATARZYNA KIELI

Prezes i Dyrektor Zarządzająca Discovery Europe, Middle East and Africa

JERZY KOŹMIŃSKI

Były Ambasador RP w USA, Prezes Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

KRZYSZTOF PAWŁOWSKI

Prezydent Wyższej Szkoły Biznesu-National Louis University w Nowym Sączu, były Senator RP

CARLA H. SKODINSKI

Wiceprezes i Dyrektor Inwestycyjny, KCM, LLC

SYLWIA WILKOS

Producent i reżyser filmowy, Prezes Scorpio Studio, wykładowca akademicki nauk humanistycznych

CZŁONKAMI RADY DYREKTORÓW BYLI:

MAREK BELKA – w latach 2000-2010

MICHAŁ BONI – w latach 2000-2008

COLIN G. CAMPBELL – w 2000 roku

DAVID NIEMIEC – w latach 2011-2020

JOHN P. BIRKELUND † – w latach 2000-2019

FREDERICK M. BOHEN † – w latach 2003-2013

ZBIGNIEW BRZEZIŃSKI † – w latach 2000-2015

JOHN H'DARMS † – w latach 2000-2002

ROBERT G. FARIS † – w latach 2000-2015

ALEKSANDER KOJ † – w latach 2000-2010

NICHOLAS A. REY † – w latach 2000-2009

ZARZĄD I PRACOWNICY

* stan na czerwiec 2021

Prezes Fundacji

JERZY KOŹMIŃSKI

Dyrektor Przedstawicielstwa w Polsce

GRZEGORZ JĘDRYS

Dyrektorzy Programowi:

RADOSŁAW JASIŃSKI

JOANNA LEMPART

MARIANNA HAJDUKIEWICZ

AGNIESZKA MAZUR

RENATA KOŹLICKA-GLIŃSKA *(urlop wychowawczy)*

Dyrektor Finansowy

i Sekretarz Rady Dyrektorów

NORMAN E. HASLUN III

Starszy Konsultant

C. DOUGLAS ADES

Kierownicy Programowi:

MIROŚLAW CZYŻEWSKI

KATARZYNA ŚWIĄTKIEWICZ

KALINA GRZESZUK-ZAJĄCZKOWSKA

Główna Księgowa

AGNIESZKA KWIATKOWSKA

Kontroler Finansowy Programów

JUSTYNA PODRAZA

Specjalista ds. Public Relations

PRZEMYSŁAW ZAROŃ

Analitik

MACIEJ MAKULSKI

Księgowość

GRAŻYNA SKRZYPIEC

Asystenci / Administracja:

KAROLINA REWSKA *(urlop macierzyński)*

TOMASZ WOJCIECHOWSKI

JULIA CHĘCIŃSKA

IZABELA STAWSKA

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

250 Park Avenue, 7th Floor
New York, NY 10177, USA
tel. 212 572-6200

PRZEDSTAWICIELSTWO PAFW W POLSCE

ul. Królowej Marysieńki 48
02-954 Warszawa
tel. (48 22) 550-28-00
fax (48 22) 550-28-01
e-mail: paff@pafw.pl
www.pafw.pl